Türk-İş

SAYI: 94 ARALIK 1970

Sendikalar Kanunu değişikliği hakkında

ICFTU

Uluslararası Hür İşci Sendikaları Konfederasyonu

RAPORU

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

Türk-İş

AYLIK DERGİ

ARALIK
1970
YIL : 8
SAYI : 94

FİATI : 250 Krş.
BİR YILLIK
ABONE : 25.00 TL.

Türk-İş adına sahibi
SEYFİ DEMİRSOY

Yazı İşleri Müdürü
ÜLKÜ ARMAN

Fotoğraflar
Şehir Fotoğraf Ajansı
ADNAN HASKOKAR

Adres :
Türk-İş Genel
Merkezi
Bayındır sokak No. 8
ANKARA
Telefon : 17 91 36

• Türk-İş Dergisi Basın Ahlâk Yasasına uyar.

• Türk-İş Basın ve Halkla Münasebetler Merkezi tarafından hazırlanan Türk-İş Dergisinin bu sayısı, Ankara'da BAŞNUR Matbaasında dizilmiş, tertiplenmiş ve basılmış; klişeler, Doğan Klişede yapılmıştır.

Saygıdeğer

Türk - İş Okuru,

Aralık ayı kapanırken, Türk-İş Genel Merkezine yapılan bombalı saldırı, sadece Türk İşçi Hareketi bakımından değil, Türkiye çapında geniş yankılara sebep oldu ve olay son derece üzüntü ve tepkilere yol açtı. Saldırının duyulmasından kısa bir süre sonra, teşkilattan Genel Merkeze yüzlerce telefon yağdı, talimatlar istendi, bazı illerde de işbaşı yapılmadı. O gece sabaha kadar teşkilata itidal tavsiye edildi ve tahriklere kapılmamaları, işçi hareketinin gerekli uyarmayı yapacağı bildirildi.

Ertesi sabah, yani 30 Aralık günü, Türk-İş'e bağlı kuruluşların başkanları, durumu bütün ayrıntılarıyla görüştükten sonra önemli kararlar aldılar ve kamuoyuna bir bildiri ile duyurdular. Bildiride, Türkiye'de ilk defa olarak geniş çapta bir harekete geçileceği açıklanıyordu. Bu, 31 Aralık günü bütün işkollarında 1 milyon işçinin katılacağı «işi durdurma» idi. Türk-İş, 24 saat içinde girişeceği hareketi derhal teşkilatına duyurdu ve disiplinli geçmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri aldı.

Türk-İş'in şahsında tüm işçilere karşı girişilen saldırının failleri henüz bulunamadı. Bu konuda hükümetin acz içinde bulunduğunu belirten Türk-İş, ilk uyarmayı «işi durdurma» ile yaptı. Gelecek sayımızda «işi durdurma»nın ne derece başarılı olduğu üzerinde duracağız. Bu sayımızda, bomba olayı üzerinde ilgi ile izleyeceğinizi umduğumuz bir yazımızı bulacaksınız.

★

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) 16 Haziran olaylarından hemen sonra bir temsilcisini Türkiye'ye gönderdi. Sendikalar Kanunu'nunda yapılan değişikliği protesto amacı güden olaylar ve Kanunun sendikal özgürlükleri yok ettiği iddialarının ne derece gerçeklere uyduğu konusunu inceleyen temsilci, bir rapor hazırladı. Siyasi parti liderleri ve işçi kuruluşları ile görüşen temsilcinin bu konudaki raporu, dergimizin bu sayısında yer alıyor. Rapor incelendiğinde görüleceği gibi, İstanbul olayları ve sonraki gelişmeler, bir bardak suda balık avlamaktan ileri geçmiyor.

★

Yabancı işçiler sorunu gün geçtikçe önemini artırıyor. Özellikle Almanya'da sayısı 40 bini bulan kaçak işçiler konusu ise Aralık ayında yeniden tazelendi. Buna sebep de Alman Çalışma Bakanının Türkiye'yi ziyareti ve bu konuda yaptığı temaslar gösterilebilir.

Hollanda'da çalışmakta olan 30 bin Türk işçisinin Hollandalı işçiler yanında genel greve katılmaları, başta Hollanda olmak üzere Avrupanın çeşitli ülkelerinde ilgi uyandırdı. Dergimizin bu sayısında göreceğiniz bu konudaki haberler yanında Türk-İş ile Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Berlinde düzenlediği ortak seminer hakkında da bir yazımızı bulacaksınız.

Aralık ayında, Türk-İş'e bağlı çeşitli kuruluşlar önemli grevler ve toplu sözleşmeler yaptılar ve diğer sendikal haberlerle beraber dergimizde yer aldı.

Saygılarımızla

Çirkin bir saldırı

Uzun bir süredir memleketin içinde bulunduğu karışık ortam her geçen gün vatandaş nazarında endişe ile izleniyor. Teokratik devlet düzeni kurmak isteyenlerle, Türk halkının bütünlüğüne kastedenler ve Marksist bir düzen getirilmesini arzulayanlar Ankara sokaklarında adeta kol geziyorlar. Aşırı akımlar, bu durumdan yararlanma yollarını arıyarak yeni huzursuzluk nedenleri yaratma gayreti içindeler. Ortam öylesine tehlikeli bir hal almıştır ki, vatandaşın can ve mal güvenliği dahi korunamaz bir haldedir.

Yurdun çeşitli İllerinde şimdi de bomba olayları başlamıştır. Amaç, vatandaşı tedirgin etmek, idareyi acz içine düşürmek. Fakat acı bir gerçektir ki, bu yoldaki gayretler semeresini de vermeğe başlamış ve bomba olayları bir yanda endişe yaratırken, bir yanda alay konusu hale gelmiştir.

Bu tablo içinde, 29 Aralık gecesi Türk-İş Genel Merkezi de bombalı bir saldırıya uğradı. Mütecavizler birkaç saat sonra olay yerine gelerek silah atma cüretini dahi gösterdiler, ancak diğerlerinde olduğu gibi failleri yine bulunamadı.

İŞÇİYİ SOKAĞI DÖKME

Türk-İş'e yapılan saldırı, işçi hareketinin olduğu kadar, kamuoyunun da tepkisi ile karşılandı. Saldırının amacı, huzursuzluğun içine Türk işçilerini de sokmak ve güçlü bir kuvveti kendi emellerine alet etmek. Türk-İş bu oyuna gelmedi ve tahriklere kapılmayacağını kamuoyuna yayınladığı bildiride şöyle açıkladı

«Türk-İş'e yapılan tecavüz apaçık bir tahrik amacı taşımaktadır. Türk-İş, gücünün verdiği güven duygusu içinde bu tahriklere kapılmamayı tercih etmektedir. Ancak, tahammülün de bir sınırı vardır ve Türk işçisi bugün bu sınır çizgisi üzerinde bulunmaktadır. Şurası bir gerçektir ki, yurdumuzda meselelerin kaba kuvvetle çözümlenmesi mümkün olacaksa, işçiler bütün kaba kuvvet gösterilerini durduraracak güçtedirler. Ancak, Türk-İş, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da bu yolun geçerli olmadığı inancını koruyacaktır...»

Türk-İş'in şahsında tüm işçilere karşı girişilen bu saldırı, bir bakıma Türk işçisinin dayanışmasını ve gücünü göstermesi bakımından da tarihi bir karar verme ve uygulama imkânını yarattı. Türk-İş, saldırıyı protesto etmek üzere, Türkiye'de 1 milyon işçinin «işi durdurma»sına karar verdi. Kararın alınmasıyla uygulama arasındaki 24 saatlik süreye rağmen, Türk-İş, bundan başarı sağlayacağı inancında.

BÜTÜN GAYRETLER BOŞA

«İşi durdurma» hareketinin bir amacı da, anarşistlere Türk-İş'in gücü hakkında bir ders vermek olacak. İşçinin mutlaka sokağa çıkarılmasını isteyenlerin, herhalde bu gayretlerinden vazgeçmeleri gerekecek.

Türk-İş, bugüne kadar, her hadisede soğukkanlılığını muhafaza etmiş ve ülkede bir denge unsuru olmağa çalışmış kuruluştur. Bütün tahriklere rağmen Türk-İş, sağduyu içinde olayları dikkatle izleyecek, ancak çirkin tecavüzler devam ettiği takdirde, meşru savunmaya girecektir. Bunun sonucunun ne olacağı da bazı çevreler tarafından kesinlikle bilinmelidir.

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ ATILAN BOMBADAN SONRA
Amaç Türk İşçi Hareketini tahrik

Yurtta

Türk-İş Genel Merkezine bomba ile saldırdılar...

29 Aralık gecesi Türk-İş Genel Merkezine meçhul kişiler tarafından atılan bomba yurt çapında tepki yarattı...

Saat 21.15'i gösteriyordu. Ankara'da son günlerde alışagelmiş olaylar cereyan ediyordu yine... Şehrin çeşitli yerlerinde patlamalar oluyor, silâh sesleri geliyordu. Patlamalar oldukça şiddetliydi bu defa. Anlaşılan, dinamitle oynayanlar, büyük bir olay yaratma hevesine kapılmışlardı.

Kızılay semtinden gelen patlama öylesine şiddetliydi ki, çok uzak semtlerden dahi işitilmiş, heyecana kapılanlar, karakollara ve gazete bürolarına telefon ederek meraklarını gidermeğe çalışıyorlardı.

Patlamadan yarım saat sonra durum anlaşılmıştı. Türk-İş Genel Merkezi tahrip edilmiş, failler yakalanamamıştır..

Olay, radyonun 22.45 haber bülteninde okunduktan çok kısa bir süre sonra Türkiye'nin her tarafından Türk-İş Genel Merkezine yıldırım telefonlar yağmaya başlamıştı. Telefonlara, . patlamadan on dakika sonra binaya gelen, Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy ile Genel Sekreter Halil Tunç tarafından cevaplar veriliyor, heyecanlı insanlara itidal tavsiye ediliyordu. Türk-İş Genel Merkezi bir ana-baba günü halini almıştı. Ta, bodrum katından en üste kadar hınca hınç insan dolmuştu.

PATLAMA NASIL OLDU

Türk-İş Genel Merkezinin Tuna Caddesine bakan cephesinin camlı kapısı önüne konan dina-

mit, saat tam 21.15'te patladı. Kapı ile birlikte zemin katının tüm camları tuz-buz haline geldi. Giriş kapısı önündeki telefon santralinin bölmesi parçalandı, üst katlardaki pencere camları kırıldı. Patlama öylesine şiddetliydi ki, Türk-İş binasının karşısındaki Yüksek Hakimler Kurulu ile yanındaki Sosyal Sigortalar Kurumuna ait binanın camları da kırılmıştı.

Gece olması nedeniyle, binada sadece bekçiler vardı. Nitekim kırılan büyük cam parçalarının isabet aldığı gece bekçilerinden Mehmet Küçükkalın yüzünden ve kolundan yaralanmıştı. Diğer bekçi Şevket Akkurt ise daha hafif yaralarla atlatmıştı olayı.

Gece bekçisi hafif yaralı Şevket Akkurt derhal telefona sarıldı ve Türk-İş Genel Başkanı ile Genel Sekreterinin evini aradı durumu bildirdi. On dakika sonra, ağır bir mide ameliyatı geçiren ve evinde istirahat etmekte olan Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy ile Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç gelmişlerdi.

Her ikisi de heyecanlı idi. Dinamitin patladığı yerlerde incelemelerini yaptılar ve yukarı kata çıktılar. Gelenlerin ardı arkası kesilmiyordu. Herkeste bir heyecan vardı.

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİNDE

Aradan dört saat geçtikten sonra, bu defa binanın önünde silah sesleri işitilmeğe başlandı. Gece olduğu için rengi ve numarası tespit edilemeyen bir otomobilin içinde havaya ateş açılıyordu. Patlamadan sonra Türk-İş binasına gelen birkaç polis memuru da, silahlarını çekerek son süratle Bayındır sokağını geçmekte olan kimlikleri meçhul arabadakileri kovalamağa başladılar. Ama ne kadar..

Otomobil süratliydi ve polisler koşarak yetişeceklerini sanıyorlardı. Nitekim otomobil gözden kayboldu, polisler kan-ter içinde geri dönmek zorunda kaldılar. Komediden farksız bir sahneydi bu. Patlamadan yarım saat sonra emniyet yetkilileri. Türk-İş'e otomobilli polisler göndermek lüzumunu hissetmemişlerdi. Onlar için olağan bir olaydı sanki bu...

BOMBANIN YAPTIĞI TAHRİBAT

Bazı kimselere göre olağan bir olay...

Saat 22'ye doğru Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk, Ankara Valisi ve Emniyet Genel Müdürü Türk-İş'e geldiler. Olaydan duydukları **«üzüntüyü»** bildirdiler.

Bu sırada gazete foto ve muhabirleri Türk-İş'e dolmuştu. Resimler çekiliyor, olay hakkında bilgi alınıyordu.

Türk-İş Genel Başkanının rahatsızlığı, onun fazla kalmasını engelliyordu. Binadan ayrıldı ve kendisinin sık sık haberdar edilmesini istedi.

TUNÇ KONUŞUYOR

Gazeteciler Türk-İş Genel Sekterine patlama olayı ile ilgili olarak bir demeç istediler. Tunç, herşeye rağmen, soğukkanlılığın muhafaza edileceğini söylüyor ve şöyle diyordu :

«Bizi sokağa çekmek istiyorlar, fakat çıkmayacağız. İş kaba kuvvete kalırsa biz daha kuvvetliyiz. İsterlerse herkesi

YÜKSEK HAKİMLER KURULU BİNASI
Zarar gören bir yer daha

ezecek kuvvete sahibiz. Ama şimdilik bunu yapmayacağız..»

Gerçek de bu idi. Son aylar içinde birbiri ardına yapılan tahrikler bir sonuç vermeyince, sıra Türk-İş'e gelmişti. Bünyesinde bir milyon işçi bulunan bir kuruluşa atılacak bombanın tesiri ve sokağa çıkarılması düşünülmüştü. Ancak tahrikçilerin unuttukları bir şey vardı, Türk İşçi Hareketi, her tahrik karşısında meselelerini sokağa dökmekle çözümleme itiyadında değildi ve bundan da yurda yarar sağlanacağı görüşünde bulunmuyordu.

Nitekim Türk-İş Genel Sekreterinin dediği gibi, Türk-İş'i sokağa çekmek istiyorlardı, fakat çıkılmayacaktı. Herhalde yapılacak başka hareketler vardı.

TEŞKİLATIN REAKSİYONU

Saat 23.30 da telefon çaldı. Arayan Kütahyalı işçilerden bir gruptu. Heyecanlı sesler geliyordu. Telefona Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç cevap veriyor, olayı anlatıyordu. Kütahyalı işçilerle Tunç arasında şöyle bir konuşma geçti :

«— Halil bey, radyodan haberi duyar duymaz telefona sarıldık. Hepimiz heyecan içindeyiz.»

«— Anlıyorum arkadaşlar, hislerini takdir ediyorum, teşekkür ederim.»

«— Halil bey, emir verin yapabileceğimiz birşey var mı?»

«— Sükunet içinde olun. Bütün arkadaşlara da aynı şeyi söyleyin.»

«— Ama Türk-İş'e bomba atıldı?»

«— Evet çok acı, ama istedikleri de bizim sokağa çıkmamız, ortalığın karışması.»

«— Peki sadece duracak mıyız?»

«— Yarın bu konuda bütün sendika Başkanları ile toplantı yapılacak durum görüşülecektir, merak etmeyin.»

«— Mümkün mü durmak Halil bey, Türk-İş'e bomba atıldı. Heyecanımızı anlayın.»

«— Takdir ediyorum ve bütün kalbimle hislerinizden ötürü heyecan içindeyim. Ama Türk İşçi Hareketi olarak itidali elden bırakmamamız gerektiğini kabul edin.»

....

Türk-İş Genel Sekreteri bu konuşmalara ve heyecan dolu seslere sabaha kadar muhatap oldu. Yüzlercesinin hislerinden duygulandı, hepsine de aynı şeyleri söyledi, **«heyecanlı olacağız ama heyecanımızı sokağa dökerek gidermeyeceğiz...»**

TAHKİKAT BAŞLIYOR

Emniyet Genel Müdürü Türk-İş'e geldikten biraz sonra, sivil ve resmi birçok polis tahkikata giriştiler. Bombanın atıldığı yerde incelemeler başladı, tahribat tespit edildi ve olayın cereyanı, kimliği tespit edilemeyen otomobilin aranmasına girişildi. Ancak ortada kırılan camlar, yaralı bir gece bekçisinden başka, olayı aydınlatacak tek bir ipucu elde edilememişti. Yapan yapmış ve ortadan kaybolmuştu. Tıpkı diğer olaylarda olduğu gibi...

Polis, yaptığı tahkikatta, bombanın patlamasından biraz önce Çalışma Bakanlığının önünde silah sesleri duyulduğunu ve dikkatlerin oraya çekilmesinden sonra da Türk-İş'te infilak olayının meydana geldiğini, bu arada Yüksek Hakimler Kurulu gece bekçisinin, Türk-İş'e bomba koyanları önceden gördüğünü, fakat henüz müdahale etme imkânını bulmadan patlamanın olduğunu, gece bekçisinin meç-

TÜRK-İŞ BİNASINDA BOMBANIN TESİRİ
İşçiyi sokağa dökme çabası

hul kişileri tespitten ertesi gün çekindiğini de tespit etti.

Ancak bu ipuçları ve daha sonraki tahkikat hiç bir sonuç vermedi. Bombayı atanlar, silah çekenler ortada yoktu ve yakalanmaları da pek kolay değildi.

Olay gecesi, Türk-İş'e gelen sendika başkanları ile ertesi günü bir toplantı yapılması kararlaştırıldı. Bu toplantıda önemli kararlar alınacağı belirtiliyordu. Gazeteciler, Türk-İş binasından geç vakit ayrıldılar ve bir gün sonra yapılacak toplantıyı da patlama olayı ile birlikte yazdılar.

BAŞKANLAR TOPLANIYOR

Türk-İş'e bağlı sendika başkanları 30 Aralık günü toplandılar. Sabahın erken saatlerinden itibaren Genel Merkeze gelen Sendika Başkanlarında büyük bir heyecan göze çarpıyordu.

Türk-İş binasının ikinci katındaki büyük toplantı salonunda, kırılan camlar bir köşeye yığılırken, başkanlar da olay üzerinde görüşlerini açıklıyorlardı. Saat 9.20 de toplantı Genel Başkan vekili Kemal Özer'in başkanlığında başladı.

Saat 11'e kadar devam eden ve tüm üyelerin ayrı ayrı görüşlerini belirttikleri toplantıdan sonra Genel Sekreter Halil Tunç, basına bir açıklama yaparak, bomba olayını protesto etmek amacıyla 31 Aralık günü saat 9'dan 11'e kadar bütün işkollarında işlerin durdurulmasına karar verildiğini ve bir bildiri yayınlanacağını söyledi.

YAYINLANAN BİLDİRİ

Türk-İş'e bağlı sendika başkanları toplantısında alınan kararlar ve yayınlanacak bildiri büyük bir merakla bekleniyordu. Nihayet saat 12'ye doğru bildiri hazırlandı ve süratle gazetelere dağıtıldı.

Bildiride, Türkiye'nin aşırı akımların kasıtlı olarak sürüklediği bir uçurumun kenarına itildiği öne sürüldü, Türk-İş'in bu tehlikeye karşı uyarma görevini zamanında yaptığı ve bunalıma karşı tedbir alınmasını sağlamak amacıyla bir milyon işçinin işi durdurmasına karar verdiği hatırlatılarak şöyle deniyordu :

«Bugüne kadar gelişen ve yurdumuzu ciddi olarak tehdit eden olaylara rağmen Türk-İş, memleketin sahipsiz olmadığına inanmayı tercih etmektedir. Eğer, hiçbir kuruluş memlekete sahip çıkmama kararındaysa, Türk İşçi Hareketi bu görevi, en şerefli bir yurt hizmeti olarak kabul edecek ve Türkiyenin kardeş kavgasına düşerek Vietnam olmasına izin vermeyecektir. Türk-İş'e yapılan tecavüz, apaçık bir tahrik amacı taşımaktadır. Türk-İş gücünün verdiği güven duygusu içinde bu tahriklere kapılmamayı tercih etmektedir. Ancak, tahammülün de bir sınırı vardır ve Türk işçisi bugün bu sınır çizgisi üzerinde bulunmaktadır.»

Türk - İş'e saldırıyı protesto için işçiler bugün 9 - 11 arasında işi durduracak

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

Türk-İş'e bağlı federasyon ve milli sendikaların başkanları dün yaptıkları toplantıda, Türk-İş binasına dinamitle yapılan saldırıyı protesto etmek amacıyla, bütün işkollarında çalışmakta olan işçilerin bu sabah saat 9'dan 11'e kadar işi durdurma kararı almışlardır. Bu konuda yayınlanan bildiride de «Türk-İş'in şahsında bütün Türk işçilerine karşı girişilmiş bulunan bu saldırının failleri en kısa zamanda bulunarak, adalete teslim edilme-

CUMHURİYET GAZETESİNİN KUPÜRÜ
Türkiye'de ilk uygulama...

Türk-İş'e bağlı kuruluşların başkanlarınca yayınlanan bildiride, bu görüşler açıklandıktan sonra, Konfederasyon'un, Türkiye'nin sınıf kavgasına sürüklenmesi çabaları karşısında, sınıf şuuru yerine milli şuuru benimsediği ve savunduğu belirtildi. Bildiride şöyle denildi :

«Hedeflerine varabilmek için toplumun patlamasından, hatta bir kardeş kavgasından medet uman aşırı uçlar, bu yüzden, Türk-İş'i bir boy hedefi olarak seçmiş ve her vesile ile ona hücum etmeye başlamışlar ve işi nihayet fiili tecavüz şekline dökmüşlerdir.»

Bildiride, Türk-İş'in bu durum karşısında izleyeceği tutum da açıklandı ve şöyle denildi :

«Türk-İş bütün bunlara rağmen, bundan sonra da bugüne kadar izlediği yolda devam kararındadır. Çünkü bu yol, Atatürk'ün çizdiği yoldur ve Türk-İş, Türkiye için en geçerli yolun, batı uygarlığını hedef olarak göstermiş bulunan Büyük Kurtarıcı'nın izinde yürümek olduğu inancındadır. Aşırı uçları redden, yaşadığı sürece onlara engel olan Atatürk her zaman olduğu gibi bugün de yurdumuz için tek kurtuluş çaresidir. Yurdumuzun bugün içinde bulunduğu bunalımdan gerçek Atatürkçüler kurtaracaktır Türk-İş Atatürkçülerin safında yer almanın şerefini her zaman taşımak kararındadır.»

İŞİ DURDURMA

Yayınlanan bildiride Başkanların ayrıca şu karara vardığı ve kamuoyuna duyurulmasında büyük yarar olduğu hatırlatılarak şöyle deniyordu :

«Türk-İş'in şahsında bütün Türk işçilerine karşı girişilmiş bu saldırının failleri en kısa zamanda bulunarak, adalete teslim edilmelidir. Suçluların en kısa zamanda yakalanmaması halinde, Hükümet bunun tek sorumlusu tutulacaktır. Bu kabil olayları önlemede acz içinde bulunduğu anlaşılan Hü-

TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ HALİL TUNÇ BASIN TOPLANTISINDA
«Anayasaya tecavüz durmazsa eyleme geçeceğiz»

kümetin derhal istifa etmesi istenecektir. Türk-İş'e yapılan suikasti protesto için bütün işkollarında çalışmakta olan işçiler yarın (31 Aralık 1970 Perşembe günü) saat 9'dan 11'e kadar işi durduracaklardır. Bu kararın uygulanması için Türk-İş teşkilatına gerekli talimatı verecektir.»

Bildiri radyoda yayınlandıktan ve Türk-İş, Teşkilatına gerekli uyarmaları yapmağa başladıktan sonra büyük bir merak ve heyecan başladı.

Türk-İş 24 saat içinde bu kararını uygulayabilecek mi, işi durdurma Türkiyede bütün işkollarında tam olarak gerçekleşecek mi?

İşi durdurma nasıl olacak, nedir bu işi durdurma...

DAHA ÖNCE DE SÖYLENMİŞTİ

İşi durdurma, Türk-İş'e bomba atılmasından önce de ortaya atılmıştı. Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, bomba olayından 10 saat önce düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal bunalımlar içinde bulunduğunu ve bunlara çözüm yolu bulunmasını sağlamak amacıyla 1 milyon işçinin Ocak ayı içinde bazı **«eylemlere»** girişeceğini açıkladı.

HALİL TUNÇ'UN BASIN TOPLANTISI

29 Aralık günü Türk-İş toplantı salonunda kalabalık bir basın mensubu vardı. Foto muhabirleri uzun masanın başında oturan Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un poz poz resimlerini çekiyor, televizyon kamerası durmadan çalışıyordu.

Tunç, basın mensuplarına, Türk-İş'e bağlı kuruluşların Ankara'da bulunan Başkanlarıyla bir toplantı yapıldığını ve bu toplantıda önemli kararlar alındığını bildirerek, bazı açıklamalarda bulunmak üzere basın toplantısını düzenlediğini söyleyerek konuşmasına başladı ve **«Yetkilileri pahalılığa karşı derhal ciddi ve etkili bir şekilde mücadeleye yöneltebilmek, sosyal bunalıma bir çare bulunmasını sağlamak ve işçilerin Anayasal haklarına apaçık bir tecavüz niteliği taşıyan işlemleri durdurtmak için işçi hareketinin baskı yapması kararlaştırılmıştır.»** dedi.

«Bu kararların alınmasına yol açan genel görünüm, herkes tarafından bilinmekte olmasına rağmen, kısaca açıklamak yararlı olacaktır» diyerek konuşmasına devam eden Türk-İş Genel Sekreteri, şu konuşmayı yaptı :

«Türkiye acı günler yaşamaktadır.

Cumhuriyet tarihimizin hiçbir döneminde görülmemiş bir karışıklık içinde bulunan yurdumuz, gittikçe daha büyük buhranlara sürükleniyor.

Bir yanda ders yapma olanağını tamamen yitirmiş üniversitelerimizde, birbirlerinin canına kastetmiş öğrencilerimiz, kıyasıya kurşun sıkarlarken, öbür yanda, toplumumuzun her kesimi müthiş bir ekonomik bunalımın içinde çırpınıyor. Yanlış uygulama yüzünden, her geçen gün hedefinden biraz daha uzaklaşan Kalkınma Plânı, geri kalmış bir ülke olmaktan kurtulma umudumuzu kırarken, işsizlik de bir çığ gibi büyüyor.

DIŞ TİCARET VE EKONOMİMİZ

Bir vurgun yolu sayılan dış ticaretimiz durmadan açık veriyor ve daha da kötüsü bu açıklar her yıl, bir önceki yılı aratacak düzeye ulaşıyor. Ekonomimizi istikrar içinde geliştirebilmek ve kalkınmamızı gerçekleştirebilmek için en önemli meselemiz dış ödemeler dengesini kendi kaynaklarımızla sağlayabilmektir. Oysa, bu da şu anda bir hayal olmaktan öteye gidemiyor.

Türk-İş'in yıllardanberi öne sürdüğü ve bir ilke olarak benimsediği, dış ticaretin belli ölçülerde devlet eliyle yapılması görüşünün ne kadar yerinde olduğu, bugün içinde bulunduğumuz ekonomik durumdan da anlaşılmaktadır. Bu konuda çok uzun bir süreden beri yaptığımız uyarmaların yetkililerce dikkate alınmamış olmasının acısını bugün tüm toplumumuz çekmektedir.

Toplumumuzu biraz olsun ferahlatacak köklü reformların yapılacağını ummaya artık imkân yok.

Sermaye-emek ilişkisinde zaten bir türlü sağlanamamış bulunan denge, emeğin aleyhinde olarak gittikçe daha çok bozuluyor.

SORUMSUZLUK İÇİNDE

Bu genel görünüm içinde, sorumluluk taşıması gereken bütün kuruluşlar, tam bir vurdum duymazlık içinde, sorumsuzluğun en belirgin örneklerini veriyorlar.

Üniversitelerimiz, sudan bildiriler yayınlayarak kamuoyu önünde kendilerini temize

çıkaracaklarını sanıyor, Anayasal kuruluşlar, kendilerini bu toplumun dışında sayarmışçasına susuyorlar. Bir diğer ifade şekliyle, dinamitin fitilini ateşleyenler, patlamaya kulaklarını tıkamışlar.»

PARLAMENTOYA GELİNCE

Parlamentonun büyük bir kurtuluş ümidi olarak bilinmesine rağmen, sorumlusuzluk yarışında ön safta yer aldığına da dikkati çeken Türk-İş Genel Sekreteri, 1 Kasım'da başlayan yeni çalışma döneminden iki ay sonrasına kadar, bir an önce çıkarılması gereken önemli yasaların, bir takım gensoru önergeleri görüşmeleri yüzünden ele alınamadığını hatırlattı ve bir baskı grubu olarak Türk-İş'in sorumluluğu üzerinde durarak şöyle dedi:

«Türk İşçi Hareketini temsil eden en büyük işçi örgütü olarak Türk-İş'in bu şartlar içinde sessiz kalması O'nun da sorumluluklarını inkâr etmesi demek olacaktır. Dünyanın bütün demokratik ülkelerinde, işçi kuruluşları bir baskı grubu olarak, toplumun sorunlarının çözümlenmesinde büyük yükümlülükler taşırlar. Şurası bir gerçektir ki, işçilerin çıkarları toplumun bütün kesimlerinin çıkarları ile ayni yöndedir. Bu nedenle de işçi hareketleri, işçilerin çıkarlarını korurlarken, ayni zamanda toplumun çıkarlarını da savunurlar. Bugün yurdumuzda, işçileri kıvrandıran en büyük dert pahalılıktır ve bu, köylüsünden kentlisine, bütün Türk toplumunun en büyük ızdırap kaynağıdır. O halde Türk-İş, pahalılıkla mücadele edilmesini, fiyat artışlarının mutlaka önlenmesini istediği zaman, tüm toplumumuzun derdini dile getirmiş olacaktır.

Türk-İş bugüne kadar, uyarma görevini kanun sınırları içinde yerine getirmiş olmanın vicdan huzurunu duymaktadır. Ne var ki, sorumluluk taşıyanlar, bu uyarmaları tam bir vurdumduymazlık içinde dinlemişler, dikkate almamayı tercih etmişlerdir. Oysa, Türk-İş'in uyarmaları, bu kuruluşları Anayasa çizgisi içine sokmak için bir çağrı niteliği taşımaktaydı.

Türk-İş, bu uyarıları yaparken, sorunlara, Anayasa çizgisi içinde çözüm bulunacağı ümit ve temennisindeydi.

Bu şartlar altında, Türk-İş, uyarma görevine, artık başka bir biçimde devam kararındadır.

İŞÇİ HAREKETİNİN BASKISI

Bu arada, işçilere Anayasa ve yasalara tanınmış olan haklar, Personel Kanunu uygulaması bahane edilerek, ortadan kaldırılmak istenmekte ve işçiler memur statüsüne girmeğe zorlanmaktadır. Bu konuda da, bugüne kadar Türk-İş tarafından yapılmış olan iyi niyetli uyarmaların yetkililer tarafından ciddiye alınmadığı, bu yolda yapılan çalışma ve işlemlerin devamından anlaşılmaktadır.

Türk-İş'e bağlı kuruluşların Başkanları 28 Aralık günü Ankarada yaptıkları toplantıda, işçi haklarının ortadan kaldırılması amacı taşıyan işlemleri ele alınış ve bundan daha da önemli olarak, gittikce bozulan ekonomik durumun sosyal bunalımları da arttırdığı görüşünden hareketle; yetkilileri, pahalılığa karşı derhal en ciddi ve etkili bir şekilde mücadeleye yöneltebilmek, sosyal bunalıma bir çare bulunmasını sağlamak ve işçilerin Anayasal haklarına apacık bir tecavüz niteliği taşıyan işlemleri durdurtmak için işçi hareketinin baskı yapmasını kararlaştırmışlardır.»

HAYAT PAHALILIĞI

Fiyat artışlarının durdurulmasını önleyecek tedbirler alınmasını, yurdumuzda hergün yeni zamlarla karşılaşıldığını, fiyat hareketlerinin önlenmemesi halinde enflasyonun kaçınılmaz olduğunu, bu duruma düşülmemesi için koordinasyon heyetinden geçmeden hiçbir zammın kabul edilmeyeceği bildirilmesine rağmen zamların birbirini izlediğini söyleyen Halil Tunç, asgari ücretlerin terkrar tesbit edilmesini istedi, Anayasa Mahkemesince iptal edilen İş Kanununun yerine yeni bir kanunun hala çıkarılmamasından yakındı.

Bazı resmi kuruluşlarda memur statüsüne geçmek istemeyen işçilerin işten çıkarılmaya zorlandığını da anlatan Türk-İş Genel Sekreteri şunları söyledi :

«Bunlardan birincisi, Anayasa Mahkemesi tarafından şekil yönünden iptal edilmiş bulunan İş Kanununun yerine yeni bir kanunun çıkarılmamış olmasıdır. Şu anda yurdumuzda çalışma hayatını düzenleyen bir yasa bulunmaktadır. İş Kanununun yürürlükten kalktığı 12 Kasımdan bugüne kadar geçen süre içinde, maalesef, parlamentomuzun bu boşluğu doldurucak hiçbir ciddi çabasına tanık olunmamıştır. Meclislerin bu çalışma düzeni içinde de yeni bir İş Kanununun çıkması mümkün görülmemektedir.

MEMUR-İŞÇİ AYRIMI

Bir diğer önemli konu da memur-işçi ayrımı meselesidir. Bu sorunun çözümünde uygulanması gereken tek yol, çalışanların yaptıkları işin niteliğine uygun olarak işçi, ya da memur sayılmalarıdır. Bunun aksine girişilecek her teşebbüs, sorunu büsbütün çıkmaza götürecek, yeni buhranlara yol açacaktır. Oysa, Maliye Bakanlığı kamu kuruluşlarına gönderdiği bir genelge ile, memur statüsüne geçmek istemeyen işçilerin işten çıkarılacağını bildirmiştir. Maliye Bakanlığının bu teşebbüsünün arkasında, işçilerin Anayasayla sağlanmış toplu sözleşme ve grev haklarını ortadan kaldırma amacı yatmaktadır. Türk-İş, bu tutumun tehlikeli sonuçlar doğuracağını belirterek, ilgililerin dikkatini çekmiş, Anayasal haklara karşı çok açık bir tecavüz niteliği taşıyan bu davranıştan vazgeçilmesini istemişti. Ne var ki, Türk-İş'in çeşitli defalar yaptığı iyi niyetli uyarıların, yetkilileri «işçi düşmanlığı»ndan kurtarmaya yetmediği görülmüştür.»

İŞİ DURDURMA

Türk-İş Genel Sekreteri, işçilerin bu davranışlarıyla tarihi bir uyarma görevini yerine getirmiş olacaklarına inandıklarını, Anayasamız ve sosyal hakları korumak için harekete geçilmesinin kaçınılmaz olduğunu söyledi ve 1 milyon işçinin işi durdurmağa kararlı olduğunu hatırlatarak konuşmasını şöyle bitirdi :

«Başta fiyat artışları olmak üzere, İş Kanununun çıkarılamayışı, işçilerin memur statüsüne sokularak, toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun bırakılmak istenişleri, Anayasa ile öngörülen bütün sosyal hakların açıkça ihlâl edilmesi anlamını taşımaktadır.

Anayasamız, dibacesinde belirtildiği üzere, Türk milletinin bekçiliğine emanet edilmiş bulunmaktadır. Bu durumda, işçiler Anayasayı korumak için harekete geçmek durumunda kalmışlardır.

Türk-İş'e bağlı kuruluşların başkanları, başta Hükümet ve parlamento olmak üzere, bütün yetkililerin uyarılmasını sağlamak amacıyla işçilerin işi durdurmalarını kararlaştırmışlardır. 1 milyon işçinin katılacağı bu hareketin başlayacağı gün ve saat ile uygulama şekli Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından tesbit edilecektir.

Bu hareket, bir yandan fiyat artışlarına karşı kesin tedbirlerin alınması, öbür yandan, toplumumuzun içinde bulunduğu bunalımların en kısa sürede çözümlenmesi gereği üzerinde bütün yetkili ve ilgilileri görüş birliğine ulaştırabilmek ve nihayet işçi haklarına karşı girişilen tecavüzleri önlemek amacı taşımaktadır.»

İŞİ DURDURMA FİKRİ...

Gerek Türk-İş'in bombalanması, gerekse, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un basın toplantısında öne sürdüğü **«işi durdurma»** fikri, Aralık ayının ortalarına rastlar.

Kamu kuruluşlarında çalışmakta olan işçilere yeni bir baskı metodu uygulanmaya başlanması ve işlerine son vermek amacıyla türlü tertiplere geçilmesi karşısında, Anayasa teminatı altındaki haklarını kullanmak üzere 1 milyon işçinin **«işi durdurmaya»** gidecekleri açıklandı.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Personel Kanunu uygulaması nedeniyle, işçilerin memur statüsüne geçirilmek istenmesi hazırlıklarının yeni bir tertip olduğunu ve işçileri işsizliğe, dolayısiyle açlığa mahkum etmek olduğunu açıkladı ve şöyle dedi:

«Türkiye bir hukuk devleti ise, çalışanların statülerini yasalar belirler. (İşçi memur olmak istemezse, işten çıkarılır) anlayışı, hukuk devletinde yeri olmayan bir düşünce tarzıdır. Eğer, çalışan, yaptığı işin niteliği itibariyle işçiyse, onu memur saymak için zorlamak; memursa, işçi olarak kabul etmek imkânsızdır.»

Bu durumun, işsizlik tehlikesini büyüttüğünü öne süren Halil Tunç, büyük halk kitlelerinin ekonomik konularla ilgilenmesini önlemek amacıyla Türkiye'de bir rejim sorunu yaratılmağa çalışıldığını belirtti ve **«Rejimin korunması açlığa mahkum edilmiş umutsuz insanlarla mümkün olmaz. Yaklaşan tehlikeye bütün ilgililerin dikkatini çekmeyi bir görev sayıyoruz»** dedi.

Tunç, demecinde daha sonra şunları söyledi .:

«Yurdumuzda bir yanda onbinlerce kişi açlığa itilirken, büyük halk kitleleri insan haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi elde etme umudunu çoktan yitirmiş sadece ölmemeğe çalışırken, Parlamento ve Hükümetin, dikkatleri başka taraflara çekmek için giriştikleri çabalar en hafif tabiriyle hazindir. Oysa, yiyecek bir lokma ekmeğinin peşine düşmüş, o bir lokmadan da yoksun bırakılmak istenen insanların bu çeşit işlerle ilgilenmeleri lazımdır.»

İŞİ DURDURMAYA KADAR...

Halil Tunç'un bu demecinden on gün sonra, uyarmanın ciddiye alınmaması karşısında, Türk-İş bir bildiri yayınladı ve işçinin Anayasa teminatı altındaki haklarının elinden alınmak istendiğini ve 1 milyon işçinin bu durumu protesto etmek için yılbaşından sonra işi durduracaklarını açıkladı.

Türk-İş'in bildirisinde şöyle deniyordu :

«İşçilere Anayasa ve yasalarla tanınmış olan haklar, Personel Kanunu uygulaması bahane edilerek, ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bu konuda bu güne kadar Türk-İş tarafından yapılan iyi niyetli uyarmaların yetkililer tarafından ciddiye alınmadığı, bu yolda yapılan çalışma ve işlemlerin devamından anlaşılmaktadır. Buna göre, işçiler memur statüsüne geçirilmeyi kabul için baskı altında tutulmak istenmekte ve bunu kabul etmeyen işçiler işten çıkarılma tehdidi ile karşılaşmaktadır.»

Aynı bildiride, her yıl belli zamanlarda işçilere verilmesi gereken ikramiyelerin de zamanında ödenmediği, yılbaşından önce ödeneceğine dair kesin söz verildiği halde bu yolda bir hazırlık yapılmadığı öne sürülerek şöyle denildi :

«İşçilere karşı girişilen ve haklara açık bir tecavüz niteliği taşıyan çalışmaların yılbaşına kadar durdurulmaması ve ikramiyelerin aynı süre içinde ödenmemesi halinde, Türk-İş'e bağlı 1 milyon işçi işi durduracaktır. Bu hareket, işçilerin en tabii meşru savunma hakkı olacaktır.»

....

İşçilerin memur statüsüne geçirilmek istenmesiyle başlayıp, sosyal bunalıma çare bulunmasını sağlamak amacıyla Anayasal hakların korunması yolunda eyleme geçilmesiyle gelişen **«işi durdurma»**, Aralık ayının son günü Türk-İş'in bombalanması olayından sonra kesinleşmiş oldu.

Şimdi bütün gözler, 31 Aralık günü saat 9-11 arasında Türkiye'de bütün işkollarında 1 milyon işçinin bu hareketi hangi ölçüde destekleyeceği üzerinde toplanıyor.

24 saatlik bir hazırlık, Türkiye çapında hem de ilk defa yapılacak böylesine büyük bir hareketin nasıl sonuçlanacağı merak konusu...

Ziyaretler

Federal Almanya Çalışma Bakanı Türkiye'de

Almanya'da çalışan Türk işçilerinin sorunları üzerinde görüşme yapıldı

18 Aralık Cuma günü beyaz örtüyle kaplı Ankara Esenboğa Hava limanında, gecenin ilerlemiş saatlerine rağmen, bir canlılık göze çarpıyordu. Meydan işletmesinin kar küreme makinaları uçak pistini sürekli olarak temizlerken, Federal Almanya Havayolları uçağının Atina'da kötü hava şartlarını beklediği bildirildi.

Hükümetin resmi davetlisi olarak Ankara'ya gelen Federal Almanya Çalışma Bakanı Walter Arendt'i karşılamak üzere Esenboğa'da bulunan karşılayıcılar konuk Bakanı iki saat kadar Hava limanının şeref salonunda beklemek zorunda kaldılar.

TÜRK SENDİKACILARININ TANIDIKLARI SİMA

Uçağın merdivenlerinden inen beyaz saçlı, mütebessim konuk Bakanı, Türk sendikacıları aslında yakından tanımakta idiler. Bundan iki yıl önce Uluslararası Maden İşçi Sendikaları Federasyonu Başkanı olarak İstanbul'a gelen Walter Arendt, Uluslararası Federasyonun yönetim kurulu toplantısına katılmış, bu arada Türk sendikacılarla çeşitli görüşmeler yapmıştı.

TORNACILIKTAN ÇALIŞMA BAKANLIĞINA

Babası bir maden işçisi olan Walter Arendt, meslekten tornacı idi. 44 yaşındaki Arendt, uzun yıllar Almanya'nın Ruhr Bölgesindeki maden ocaklarında çalıştı. Babasının ve kendisinin sendikal faaliyetleri nedeniyle, Hitler'in devrinde cezalandırılarak Almanların **«Strafbattallion — Cezalı birlikler»** diye isimlendirdikleri askeri kıtalarla cepheye gönderildi. Bu birliklere özellikle **«Nasyonal Sosyalizmle»** hem fikir olmayan Almanlar alınır ve cephelerde en tehlikeli görevler bunlara verilirdi. Böylelikle karşı görüşten olanların ortadan kalkmalarını sağlamak için çaba sarfedilirdi. Tabii ki bu tip askeri birliklerin baş müşterileri sendikacılar oluyordu.

WALTER ARENDT
Federal Alman Çalışma Bakanı

Harbin bitişinden sonra **«Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB)»** nin kuruluşunda faal görev alan Walter Arendt, daha sonra Maden ve Enerji İşçileri Sendikası Başkanlığına seçildi. Son üç dönemde Alman Sosyal Demokrat Partisinden İşçi Milletvekili olarak Parlamentoya girdi. Sosyal Demokrat Partisi ile Hür Demokrat Partinin kurmuş olduğu son koalisyon kabinesinde de Çalışma Bakanlığı görevine getirildi.

GELİŞİ İLGİ İLE KARŞILANDI

Federal Almanya Çalışma Bakanı Walter Arendt'in ülkemizi ziyareti, Türk toplumunu, Almanya'da çalışan Türk işçileri nedeniyle yakından ilgilendiriyordu. Özellikle son günler içersinde sayıları 40 bine yaklaşan turist işçilere bir defaya mahsus olmak üzere çalışma izninin verilmesi konusu sadece bu işçileri, yakınlarını değil, aynı zamanda tüm Türk toplumunu ilgilendiren bir sorun haline geldi.

ÇALIŞMA İZİNSİZ İŞÇİLER SORUNU

Ağır hayat şartları, az kazanç, hatta işsizlik nedeniyle yurt dışına turist pasaportuyla giden Türk işçilerinin Federal Almanya'dan sınır dışı edilmelerinin acı sahneleri Türk kamuoyunun gözünden gidemiyordu.

Gelişen olaylar üzerine Türk-iş, Alman işçi Sendikaları Birliği (DGB) ile görüşmeler yaparak bu duruma bir son verilmesini, kaçak olarak çalışan işçilere bir defalık çalışma izninin çıkartılmasını talep etti. DGB ile olumlu geçen çeşitli görüşmelerden sonra, DGB Yürütme Kurulu bir temsilcisini Ankara'ya gönderip kesin bir neticeye gideceğini açıkladı. DGB Yürütme Kurulu üyesi Franz Woschech, hareketinden önce 5 Ağustos 1970 günü Almanya'nın **«Ruhr Nachrichten»** gazetesine verdiği beyanatla ilk olarak bu konuyu kamuoyuna duyurdu. İlerde gazetelerin ilk sayfalarında sık sık gözükecek ve tartışması yapılacak olan **«kaçak işçilerin affı»** sorunu böylelikle başlamış oldu.

TÜRK-İŞ İLE DGB'NİN GÖRÜŞMELERİ

Ankara'da Türk-İş ile DGB delegasyonu arasında yapılan görüşmeler olumlu bir sonuca vardı ve 27 Ağustos 1970 günü düzenlenen protokol aynı gün kamuoyuna açıklandı. Protokolda yer alan konular arasında özellikle aşağıdaki iki madde dikkati çekiyordu :

— Gerek Yurt dışındaki işçilerin sorunlarını incelemek, gerekse iki Konfederasyon arasındaki konuları görüşmek üzere, senede iki kere toplanacak «daimi bir çalışma grubu» kurulması.

— Halen Federal Almanya'da çalışmakta olan işçilerin gerek sosyal, gerekse lisan bilmemeleri nedeniyle doğan sorunlarının bir defaya mahsus olmak suretiyle çözümlenebilmesi için ya-

pılan ve bundan böyle yapılacak çalışmalara hız verilmesi.

Bundan sonra DGB, Almanya da kesif bir faaliyete girişti. Bir yandan Hükümete baskı yaparken, diğer yandan basın kanalıyla çalışma izini olmayan işçilerin sorularını, onları sömürenleri kamuoyuna duyurdu. Yapılan araştırmalardan, hiç bir sosyal hakka sahip olmadan çalışan bu işçilerin yanında Alman işçilerinin de olduğu gerçeğinin ortaya çıkması ve işgücünün, insanların pazarlıkla satılması Alman kamuoyunu çok etkiledi.

ÜMİT VERİCİ GELİŞMELER

Daha sonra DGB, Türk-İş'e Federal Hükümetle yaptıkları görüşmelerin olumlu geliştiğini bildirdi. Böylelikle iki Konfederasyon, konunun artık ilgili Hükümetler tarafından ele alınıp, neticeye bağlanmasını kararlaştırdı.

İlk önce Çalışma Bakanı Sayın Öztürk, arkasından Cumhurbaşkanı Sunay, Federal Almanya'ya yaptıkları resmi ziyaretlerden sonra turist pasaportlu işçilere bir kerelik çalışma izni verilmesi konusunda olumlu beyanatlar verdiler.

Özellikle Cumhurbaşkanı Sunay'ın, Federal Hükümetin kendisine af konusunda söz verdiğini belirtmesi yankılara yol açtı. İlk tepki Federal Almanya Hükümeti tarafından geldi ve yetkililer henüz kesin bir sonuç alınmadığını öne sürdüler.

KONU YENİDEN ALEVLENİYOR

Bütün bu gelişmeler altında, Federal Almanya Çalışma Bakanı Walter Arendt'in Türkiye'yi resmen ziyaret haberi konunun yeniden alevlenmesine, çeşitli söylenti ve beyanatların verilmesine sebeb oldu.

Konuk Bakan ilk gün Seyfi Öztürk'ü makamında ziyaret etti ve arkasından resmi görüşmeler başladı. Olumlu ve dostluk havası içinde geçen görüşmelerden sonra bir bildiri yayınlandı.

Bildiride, Federal Almanya'da çalışan Türk işçilerinin sorunları üzerinde durulduğu, bu arada eğitim, sosyal güvenlik, işçi çocuklarının öğrenim ve mesken sorunlarının çözümü konusunda görüş birliğine varıldığı belirtiliyor.

Görüşmelerde, çalışma izinsiz turist işçilerin durumu da ele alındığı, Alman Çalışma Bakanının bu konuda bütün ilgililer tarafından kabul edilebilecek bir çözüm yolu bulunması hususunda yapılan çalışmalarla ilgili bilgi verdiği bildiriliyor.

Bildiride ayrıca, Çalışma Bakanı Öztürk'ün, daha kısa zamanda daha fazla işçinin gönderilebilmesini sağlamak üzere Ankara'da ayrıca bir irtibat bürosu daha açılmasını önerdiği ve teklifin Alman Çalışma Bakanı tarafından da uygun karşılandığı yer alıyor.

ALMAN ÇALIŞMA BAKANI TÜRK-İŞ'TE
İki madenci karşı karşıya

İKİ MADEN İŞÇİSİ KARŞI KARŞIYA

Çalışma Bakanlığından ayrılan konuk Bakan, Türk-İş Genel Merkezine geldiğinde Türk-İş Başkan Vekili Kemal Özer, Genel Sekreteri Halil Tunç ve ilgililer tarafından binanın giriş kapısından karşılandı.

Uzun yıllar, Uluslararası Maden İşçi Sendikaları Federasyonu Yönetim Kurulunda birlikte çalışmış olan iki madenci, bu kez biri Federal Almanya Çalışma Bakanı diğeri Türk-İş Genel Başkan Vekili olarak bir araya geldi.

Yılların verdiği tanışıklılık nedeniyle, görüşmelerde alışagelmiş hiç bir resmi söz, kalıplaşmış cümle sarfedilmedi. Büyük bir yakınlık ve dostluk havası içinde geçen iki madencinin görüşmesinden sonra, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Türk sendikacılık hareketindeki yeni gelişmeler hakkında bilgi verdi.

Daha sonra bir sohbet anında konuk Bakan Arendt, Türk-İş Genel Başkan Vekili Özer'e çalışma izinsiz Türk işçilerinin sorunlarıyla ilgili olarak şunları söyledi:

«Türk-İş'in bu konuda çabası büyüktür ve Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) Federal Almanya için de sosyal bir sorun haline gelen turist işçi sorununun çözümlenmesini içtenlikle istemektedir.

Biz Federal Hükümet olarak bu soruna bir çözüm yolunun bulunabilmesi için elimizden gelen çabayı sarfetmekteyiz. Ancak, Almanya Federal bir devlet yönetimine sahiptir. Ve bu konudaki yürütme yükümlülüğü Eyalet Meclislerinin üzerine kalmaktadır ki, özellikle bu Meclisler görüşümüze karşı bir tutum içindedirler.

Ayrıca turist pasaportlu işçilere çalışma izni verileceği söylentisi çıktığı günden bu yana kaçak çalışan Türk işçilerinin sayısında meydana gelmiş olan iki misliye yakın artış, onların şüphelerini doğrulamakta ve taraftarlarını artırmaktadır.»

TÜRK VE ALMAN ÇALIŞMA BAKANLARI
Turist işçiler sorunu

SORUNUN ÇÖZÜMÜ KOLAY DEĞİLDİR

Aynı gün Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoyla da görüşen konuk Bakan, akşam üstü uçakla İzmir'e hareket etti. İzmir'in tarihi yerlerini gezen konuk heyetin üyeleri ertesi günü İstanbul'a geçtiler.

İstanbul'da Alman İrtibat Bürosunun çalışmaları ve sorunları hakkında da bilgi alan Çalışma Bakanı Arendt, Almanya'da turist pasaportlu Türk işçilerinin durumu hakkında, gazetecilerin bir sorusunu cevaplandırırken, **«Bu sorunun çözümü kolay değildir»** dedi.

Gazetecilerin çeşitli sorularını cevaplandıran Walter Arendt, Çalışma Bakanı Öztürk'le yapılan toplantıda konunun ele alındığını belirterek özetle şunları söyledi:

«Herşeye rağmen bu sorunun çözümlenmesi için bütün çarelere başvuracağız. Ankara'da yapılan görüşmelerde henüz halledilmemiş bazı sorunları da yakında çözümlemek konusu üzerinde görüş birliğine vardık. İki ülkede çözümlenmesi gerekli konuların başında şüphesiz Almanya'da çalışan Türk işçilerinin mesken sorunuyla, mesleki bilgilerinin geliştirilmesi gelmektedir. Görüşmelerimizde Türk işçi çocuklarının okul sorunu üzerinde de önemle duruldu.»

Konuk Çalışma Bakanı Walter Arendt ve beraberindeki heyet 22 Aralık Salı günü ülkemizden ayrıldı.

Toplantılar

Tarım-İş Sendikasının 5.Genel Kurulu yapıldı

TOPRAK YA DA TARIM REFORMUNUN BUGÜNE KADAR GERÇEKLEŞTİRİLMEMESİ BÜYÜK BİR HUZURSUZLUK YARATMIŞTIR.

Türkiye Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri Sendikası (TARIM-İŞ) Beşinci Genel Kurulu 7-10 Aralık tarihleri arasında yapıldı.

Genel Kurul, Sendika Genel Başkanı Binali Yağışan'ın konuşması ile açıldı. Yağışan, toprak ya da tarım reformunun bugüne kadar gerçekleştirilmemesini yerdi, tarım işçisinin son iki yıldan bu yana yaşantısında hiçbir değişiklik olmadığını söyliyerek şöyle dedi :

«Kalkınma Planı ve programlarında öngörülen tedbirlerin temeli, toprak ya da tarım reformu olmasına rağmen, gelmiş geçmiş hükümetler bu tedbirleri almamışlardır. Böyle bir ortamda hepimize büyük görevler düşmektedir.»

Türk Sendikacılık Hareketinin gücünü hergün daha da arttırdığını söyleyerek konuşmasına başlayan Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı, kongrelerin, bir baskı grubu olma görevini şuurlu biçimde yapmaya yol açtığını belirtti ve çözüm bekleyen sorunlara değinerek şunları söyledi :

«Gerek Tarım-İş Sendikası olarak, gerekse toplumsal yapımızda teşkil ettiğimiz sınıf olarak meselelerimiz çoktur. Çözüm bekleyen sorunlarımız gün geçtikçe ehemmiyet derecesini bütün şartları ile ortaya koymakta, işçi kardeşlerimiz ve yurttaşlarımızın sabırsızlıkla beklediği birçok kanunun çıkarılması ihtiyacını şiddetle hissettirmektedir. Aradan geçen iki yıl içinde, üzülerek söylemek zorundayım ki, kayda değer birşey olmamıştır. Yine tarım kesiminde çalışan milyonlar açtır, çıplaktır, hâlâ asgari sosyal ve ekonomik teminattan yoksun haldedir. Yaptığımız toplu sözleşmelerle üyelerimize sağladığımız ücret artışını, hızla artan zamlar almış götürmüştür.»

BİNALİ YAĞIŞAN
Tarım-İş Sendikası Başkanı

Toprak ya da tarım reformu üzerinde de duran Binali Yağışan, Anayasanın emri olan hükmün yerine getirilmemesini kınadı **«hâlâ yurdumuzun en büyük üretici gücü olan tarım işçilerinin horlanmasına ve sömürülmesine göz yumulmaktadır. Temel unsurlarını Atatürkün çizdiği toprak ve tarım reformu gerçekleştirilememiştir. Emekçi ile iş sahibi arasındaki mesafe büyüdükçe huzursuzluk artmaktadır»** dedi.

Kalkınmanın program ve plan larında öngörülen tedbirlerin temelini toprak ve tarım reformunun teşkil ettiğini belirten Yağışan, bu konuda gelmiş geçmiş hükümetlerin tedbir almamalarını kınadı, böyle bir ortamda her vatandaşa büyük görevler düştüğünü belirtti.

Tarım işçisinin güç koşullar içinde bulunduğunu, buna rağmen kanun himayesinden uzak tutulduğunu da söyleyen Binali Yağışan, bu işkolunda çalışanların Anayasamızın öngördüğü adil bir düzene kavuşturulmasını istedi.

Tarım-İş Genel Başkanı, çalışma hayatımızdaki boşluğu geniş öl çüde dolduracak olan Tarım İş Kanununun bir an önce çıkarılmasının zorunluğu üzerinde de durdu ve toprağın değerlendirilmesinin onu işleyen işçinin değerlendirilmesine bağlı olduğunu söyledi, bu kanunun çıkarılmayışını meşru görmenin imkânsızlığına işaret etti.

İşçi-memur ayrımı üzerinde de duran Binali Yağışan, bu konunun işçi hareketinin büyük bir sorunu olduğunu ve kesinliğe kavuşturulması gerektiğini belirtti daha sonra şöyle dedi :

«Türkiye'nin sosyal adalete dayanan ekonomik tedbirleri almak kadar, demokrasiyi korumak zorunluluğu vardır. Demokrasi mücadelesini en etkili şekilde verebilecek olanlar da hür sendikalarda kümelenmiş işçilerdir.»

Türk İşçi Hareketinin ve genel olarak Türk toplumunun son iki yılda karşılaştığı bir diğer sorunun ekonomik güçlükler olduğunu da belirten Tarım-İş Genel Başkanı 24 İlkeye büyük önem verilmesini ve bu konuda etkili çaba sarfedilmesini isterek konuşmasını bitirdi.

Daha sonra, Divan seçimi yapıldı ve Başkanlığa Halil Tunç, Başkan Vekilliklerine de Mehmet Ali Sarı ve Abuzer Uçar getirildi.

TARIM BAKANININ KONUŞMASI

Konukların konuşmalarında ilk söz Tarım Bakanı İlhami Ertem'e verildi. Tarım Reformu Kanun Tasarısının hazırlanarak Bakanlar Kuruluna verildiğini ve yakında Parlamentoya sunulacağını söyleyen İlhami Ertem, Türkiye'de nüfusun yüzde 68'inin tarım kesiminde çalışmasına rağmen bu kesimin milli gelire katkısının toplam gelirin yüzde 30'u olduğunu hatırlattı ve **«Bu durumun islâhı gereklidir»** dedi.

Tarım Bakanı ayrıca, tarım işçilerinin de en az sanayi kesiminde çalışan işçiler gibi güvenlik içinde olmalarını sağlayacak çabanın harcandığını söyledi ve şöyle dedi :

«Kalkınmada Türk işçisinin, tarım işçisinin katkısı büyüktür. Tarımın gelişmesinde ileri teknik olduğu kadar tarım işçisinin emeğini de kabul ediyoruz. Tarım işçisi bugün sanayi işçisine sağlanan birçok sosyal haklardan yoksundur. En kısa zamanda üstün yaşama düzeyinin gereği sosyal haklara kavuşacaklardır.»

ENVER TURGUT KONUŞUYOR

Bakandan sonra bir konuşma yapan Tes-İş Federasyonu Başkanı Kayseri Milletvekili Enver Turgut, Meclislerin yeni çalışma döneminde işçi sorunlarıyla ilgili tasarıların kanunlaşmasını istedi, işçiler arasında sol fikirlerin yayılmak istendiğini ve işçinin sokağa dökülmeğe zorlandığını ileri sürdü şöyle dedi :

«Altı aydan beri Türk çalışma hayatında hareketli günler geçirdik. Ancak kendini bilmez bazı kimseler, işçi arkadaşlarımızı sokağa dökmüşlerdir. Bu temayül devam etmektedir Eğer nemelazımcılıktan kendimizi kurtaramazsak daha vahim neticeler ve olaylar çıkacaktır.»

KAYA ÖZDEMİR'İN KONUŞMASI

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşullar üzerinde bir konuşma yapan Metal-İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemir, enflasyon tehlikesine de dikkati çekti daha sonra şunları söyledi :

«Bugün Türkiye'nin görünümü iç açıcı değildir diyen Tarım-İş Sendikası Genel Başkanının konuşmasına katılmamak mümkün değildir. Personel Kanunu uygulamasından sonraya bakarsak, Türkiye için bir enflasyon tehlikesini rahatlıkla görürüz. Karşılıksız para basmanın ekonomik sonucu budur.»

Özdemir, İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanunu tasarısının henüz çıkmamasını da kınadı, Ortak Pazar konusu üzerinde de durarak, bunun Türkiyenin ekonomisini ters yönde etkileyeceğini söyledi.

TARIM-İŞ GENEL KURULU DELEGELERİ

Bütün dayanakları Sendika

ALPASLAN TÜRKEŞ'İN KONUŞMASI

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, Türkiye'de her işkolunda tek sendikacılık esasının benimsenmesini istedi, çalışanlar arasında çok ihmale uğrayan tarım işçisinin olduğunu söyleyerek Tarım İş Kanununun ivedilikle çıkarılmasını savundu.

FEYZİOĞLU KÜRSÜDE

Daha sonra konuşan Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu ise, Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal durumu eleştirdi, tarım alanında en verimli işletmecilik şeklinin özel mülkiyete dayanan işletmecilik olduğunu söyleyerek **«Toprak reformunun, toprağın en verimli şekilde kullanılmasına imkân verecek, verimli işletmeciliği koruyacak şekilde yapılması hem aklın hem de Anayasanın icabıdır»** dedi.

ÇALIŞMA BAKANININ KONUŞMASI

Kongrenin üçüncü günü Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk bir konuşma yaptı.

Öztürk, ideolojik mücadeleleri şiddetle kınadı, Parlamentonun bu çalışma dönemi içinde çıkarılacağını açıkladı, çalışma hayatımızı ilgilendiren çeşitli konular üzerinde bilgi verdi.

Üniversite ve Yüksek Okullardaki cereyan eden olaylar üzerinde de duran Çalışma Bakanı, bu olayların bazı siyasi partiler tarafından destek gördüğünü ve rejimi yıkma amacı güttüğünü belirtti **«Devletimizi ve rejimimizi yıkmağa yönelen bu sapık ve ideolojik kavganın menşeini ve kökünü kurutmak gerekmektedir. Artık sabrımız kalmamıştır»** dedi.

HALİL TUNÇ KONUŞUYOR

Çalışma Bakanından sonra Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç konuştu ve Türkiye'nin karanlık bir görünüm içinde bulunduğunu söyledi, tek kurtuluş yolunun, Atatürk devrimciliği ve Atatürk'ün çizdiği batı uygarlığı yönünde olduğunu belirterek, aşırı uçların devletin temelini dinamitlemek için önce Atatürk'e karşı harekete geçtikleri hatırlattı ve bütün işçilerin nerede olursa olsun, Atatürk'e dil uzatmaya kalkışanları susturmaları istedi.

Türkiye'de 9 milyon tarım işçisinin bulunduğunu söyleyen Halil Tunç, bu kongrenin aslında 9 milyon tarım işçisinin ızdırap ve dileklerini dile getirdiğini ve onun için Türkiye'de herkesin bu kongrenin sesine önem vermesi gerektiğini hatırlattı.

Tarım-İş Kongresinin, yurtta huzursuzlukların had safhaya geldiği bir sırada toplandığını ve toplumun bütün kesimlerinin ekonomik ve sosyal bir bunalım içinde olduğunu hatırlatan Türk-İş Genel Sekreteri, huzursuzluğun nedenlerini toplumun her kesimini ele alarak ana hatları ile belirtti.

Tunç konuşmasına şöyle devam etti :

«Şüphesiz bu bunalımın başlıca nedeni sosyal ve ekonomiktir. Ama tek neden olarak bunu göstermek imkânsızdır. Toplum içinde hiçbir kesim aldığından memnun değil. Elbette toplumun hangi kesiminde olursa olsun çalışan, herkes, hakkını almalıdır, alacaktır. Hele, işçi hareketi, emeğinin hakkını mutlaka elde edecektir. Ama bunu yaparken, hiçbir zaman başkasının hakkına tecavüzü aklından geçirmeyecektir. Dünü unutmayacağız, yarına ümitle bakacağız. Bugün teşkilâtlanıp toplu sözleşme yapabilen tarım işçileri birçok büyük sorunları olmasına rağmen, yine de diğer tarım işçilerinden daha iyi durumdadır. Bu bakımdan Türk İşçi Hareketinin bundan sonraki hedefi, sayıları 9 milyonu bulan tarım işçilerinin mutluluğu için mücadele etmek olacaktır.»

«Sokak hareketleri almış yürümüştür. Kardeş kardeşi boğazlamaktadır» diyerek sözlerine devam eden Türk-İş Genel Sekreteri, bu mücadelenin sadece sosyal ve ekonomik nedenlere dayanması ve kanun sınırlarını aşmaması halinde olağan karşılanabileceğini belirtmiş, ancak bugün, sokak hareketlerinin bu hedefi çoktan aştığını ve sorunları devletin temelini dinamitlemek için bir araç olarak kullandıklarını söyledi.

ATATÜRK YOLU

Tunç, konuşmasına şöyle devam etti :

«Bugünlerde herkes Atatürkçü, herkes Atatürk'e sahip çıkıyor. Ancak, O büyük liderin gösterdiği yolda yürüyen tek bir kişi yok. Bugün bakıyorsunuz, solcusu Atatürkçü, sağcısı Atatürkçü ve yaptıkları bütün hareketleri Atatürk'e maletmeğe çalışıyorlar. Atatürk Türk toplumunu çok iyi tanıyan onun bütün sorunlarını çok iyi bilen, gerçek kalkınma yönetimini çizen büyük liderdi. Eğer Atatürk komünizmi getirmek isteseydi, bu istediğini gerçekleştirirdi; kimse de ağzını açıp tek itiraz sesi yükseltemezdi. Yine Atatürk sağcı, faşist bir düzen isteseydi, bunu da gerçekleştirirdi. Teokratik bir devlet yapısının Türkiye için yararlı olduğunu düşünse idi hilâfeti kaldırmazdı. Atatürk, bugün ne solcuların söylediği anlamda bir solcu, ne de sağcıların istediği anlamda sağcı idi. Atatürk kendini milletine adamış, millet ve memleketinin refahını Batı uygarlığına erişmekle sağlayacağını bilen ve onun için Batıya yönelmiş büyük bir insandı. Bugün sınıf kavgası yaratmak isteyenler, Atatürk'e dayandıklarını söylüyorlar. Atatürk sınıf mücadelesine karşı idi.»

Tunç bundan sonra Atatürk'ün sınıf mücadelesi aleyhindeki bir konuşmasını okuyarak örnekler verdi **«Atatürk'ün gösterdiği yolda, çizdiği hedefte sınıf kavgası, sınıf mücadelesi yoktur. Milleti millet yapan, devleti devlet yapan, haklara saygılı, yekdiğerinin hakkına hürmet eden fertlerin meydana getirdiği bir toplum ideali vardı. Ömrü boyunca bu ideali savundu, bu idealin gerçekleşmesi için mücadele etti ve devrimler yaptı.** Türk İşçi Hareketinden bir isteğim var; bugün okulda, camide ya da kahvede, Atatürk'e dil uzatanlar var. Nerede olursa olsun Atatürk'e dil uzatan-

TARIM-İŞ İCRA KURULU ÜYELERİ
Birlik ve beraberlik

ların dillerini koparın, susturun onları.» dedi.

Türk-İş Genel Sekreteri, Atatürk'ün yolundan ayrılmanın memleketi felâkete götüreceğini hatırlattı **«Zaten bizi Atatürk'ün yolundan saptırmak isteyen aşırı uçlar bizi felâkete ancak bu şekilde götürebileceklerini hesaplamaktadırlar»** dedi.

Tunç, kendine milliyetçi ismini takan bir takım grupların tutumuna dikkati çekti, gerçek milliyetçiliğin başkasının hakkına saygı göstermekle mümkün olduğunu ve milliyetçiliğin sömürüyü reddetmek halkın refah ve saadetini amaç edinmek olduğunu söyledi.

PARLAMENTODAN BEKLEDİĞİMİZ

Sosyal ve ekonomik sorunlara da değinen Halil Tunç, bunların çözüm yolunun ideolojilerden geçmediğini tekrarladı ve sözü parlamento çalışmalarına getirerek Meclislerin kısır bir çekişme içinde olduğunu bu yüzden çözüm bekleyen sorunlara ciddi olarak el uzatamadığını belirtti **«kendi aralarında birlik ve beraberliği sağlayıp, günlerce kendilerine bir başkan seçemeyen parlamenterlerin, 36 milyon vatandaştan birlik ve beraberlik istemeye hakları yoktur. Parlamento Türk siyasal hayatının barometresidir. Oradaki çekişme, tüm topluma yayılır. Aşırı uçların da istediği de bu ortamdır. Türk halkı bu kısır çekişmelerden bıkmıştır. Parlamentodan ve hükümetten gerçek icraat beklemektedir»** dedi.

Türkiye'nin sorunlarına değinen Türk-İş Genel Sekreteri sözü kalkınma çabalarına getirdi, plânın başarıya ulaştırılamadığını, kalkınma hızımızın bu yıl ancak yüzde 4,5'u bulduğunu hatırlatarak bu hızla kalkınmanın hiçbir zaman gerçekleşemeyeceğini söyledi. Plânın fedakârlık istediğini hatırlatan Tunç, bu fedakârlığın bugün toplumun sadece bir kesiminden, işçilerden beklendiğini öne sürdü, daha sonra ekonomik konulara değinerek, toprak ve tarım reformu ile Tarım İş Kanunu üzerinde görüşlerini açıkladı.

Tarım işkolunda asgari ücretlerin kamu kesimi dışında uygulanmadığına dikkati çeken Türk-İş Genel Sekreteri; bugün halâ 5-10 liraya işçi çalıştırıldığı, Çalışma Bakanlığının tarım işkoluna büyük önem vermesi gerektiğini, sanayi işkolunda denetimin sendikalar tarafından yapılabileceğini söyledi.

Demokrasi ile sosyal adaletin birlikte yürümesi gerektiğine dikkati çeken Tunç, bunlardan ikisinden de fedakârlık edilemeyeceğini söyledi, eğitim sorunu üzerinde durarak, **«Köklü bir eğitim reformu yapılmadığı sürece sorunlarımızın çözümlenmesini beklemek imkânsızdır. Eğitim sorunu halledilirse demokrasi temeline oturmuş olur. Demokraside ekmek ve hürriyet vardır. Atatürk Batı uygarlığını bunun için göstermiştir; ideal yolu Atatürk çizmiştir»** dedi.

Sözü Türkiyenin genel görünümüne getiren Tunç şöyle devam etti :

«Bugün ülkemizde Cumhuriyetin kurulduğu günden buyana, hiçbir zaman görülmemiş bir karışıklık hüküm sürmektedir. Hiçbir ciddi konuda birleşemiyoruz. Bu bizim en büyük zaafımızdır; sorunları ideolojik kompartmanlardan seyrediyoruz. Sorunlarımızın halli yolunda hiçbir kuruluşumuz birleşemiyor. Eskiden milli meselelerimiz vardı. Meselâ dış politikada, muhalefeti ile, iktidarı ile basını ile, işçisi ile, öğrencisi ile belli bir noktada birleşebiliyorduk. Bugün milli diyebileceğimiz, üzerinde birleştiğimiz tek bir konumuz yok. Kurtuluş savaşında bugünkü imkânların hiçbirine sahip olmadığımız halde bir liderin etrafında birleşebildik ve başarıya ulaştık. Çünkü inancımız vardı, milli konularımız vardı. Bugün inancımız da kalmamış, milli konumuz da... Bir milletin milli konusu kalmazsa, o millet kaynamaya, huzursuzluğa mahkûmdur.»

Bu konuda örnek olarak Ortak Pazar anlaşmasını veren Türk-İş Genel Sekreteri bu konunun gelecek kuşakları bile etkileyecek çok önemli bir sorun olduğunu belirtti, buna rağmen bu konuyu dahi bir milli mesele olarak ele alamadığımızı söyledi.

«Politikacılar hata yapma hakkına sahip değillerdir» diyerek sözlerine devam eden Türk-İş Genel Sekreteri, ulusun kaderini elinde tutan kişilerin yapacakları hatanın ulusu felâkete götürebileceğini hatırlattı, hata yapan bir politikacının, bunun cezasını, politika hayatına son verilmek suretiyle çekmesi gerektiğini belirtti ve şöyle dedi :

«1963 yılında hükümet Ortak Pazar'a gireceği sırada, bu anlayışın ışığında, hükümet konuyu enine boyuna hesaplamıştır diye düşündük. Nitekim o sırada bir bakan çıkıyor, düzenlediğimiz seminerde «Ortak Pazar'a girmek bizim için bir ekonomik tercih meselesi de-

ğil, batı dünyasının eşit haklara sahip bir üyesi olarak kalıp kalamamak meselesidir. Bizim Batı Avrupadaki bu büyük birleşme hareketinin dışında kalarak uzun zaman Batılı uluslar topluluğu içinde tutunabileceğimizi kimse temin edemez» diyordu. Bugün bu bakan bir partinin en yetkili kişilerinden biridir. Ama aynı Partinin üçüncü ya da dördüncü adamı Ortak Pazar'ın Türkiyeyi felâkete sürükleyeceğini söylemektedir. Demek bu kadar önemli bir konuda dahi bir parti içinde bile birleşilemiyor.»

Bu sorumsuzluk ve karışıklık ortamı içinde, tam bir dayanışma içinde kalan tek kuruluşun Türk-İş olduğunu belirten Tunç, bu yüzden işçilere büyük görevler düştüğünü, bu dayanışmanın mutlaka geliştirilerek korunması gerektiğini söyledi.

Türk-İş Genel Sekreteri Türk İşçi Hareketinin bu beraberlik içinde olmasını çıkarlarına aykırı gören aşırı ve onlara âlet olan bazı kuruluşların, Türk-İş bölünüyor görünümünü yaymak için çaba sarfettiklerini hatırlattı, oysa Türk-İş' in karşısında ve ona rakip olarak empoze edilmek istenen kuruluşun, Türk İşçi Hareketi içinde hiçbir gücü olmadığını, işçilerin bu kuruluşu ciddiye almadıklarını belirtti.

Tunç, tarım işçilerinin tamamının teşkilâtlandığı gün, Türkiyenin sorunlarının çözümünde çok büyük bir adım atılmış olacağını belirtti ve tarım işçilerinin Türk İşçi Hareketi içinde teşkilâtlanmaya büyük bir önem vermelerini isteyerek **«Bu sizin aynı zamanda tarihi bir yurt görevinizdir»** dedi.

SEÇİMLER

Halil Tunç'un konuşmasından sonra bazı delegeler de söz aldılar, daha sonra geç vakit seçimlere geçildi.

Seçimler sonunda, Binali Yağışan Genel Başkanlığa, Ali Rıza Özden Genel Sekreterliğe, Yaşar Nakışçı Mali Sekreterliğe, Abdullah Deste Eğitim ve Mevzuat Sekreterliğine ve Selahattin Gezer de Teşkilatlanma Sekreterliğine seçildi.

Harp-İş Federasyonu Millî Sendika oldu

Milli Savunma İşyerlerindeki işçileri tek çatı altında toplama ve Türk-İş teşkilatlanma politikasını uygulamak amacıyla, Harb-İş Federasyonu milli tip sendika oldu.

Aralık ayının son günü Federasyon olağanüstü bir kongre yaparak, fesih kararı aldı ve Türkiye Harb Sanayii ve Yardımcı İşkolları İşçileri Sendikasına katıldı.

19 bin civarında üyesi bulunan Harb-İş Federasyonu bu kararı, daha güçlü olabilmek amacıyla aldı.

Çetin Soyak Başkanlığında yapılan olağanüstü kongrede, konuşan delegeler, birleşmenin işçi sorunlarını çözümlemede federatif sistemden daha yararlı olacağı görüşünü savundular.

Daha sonra oylamaya geçildi ve karar ittifakla alınarak Harb-İş Federasyonu feshedilerek yeni sendikaya iltihak etti.

Yol-İş Federasyonu muhtıra verdi...

Yol-İş Federasyonu Aralık ayı içinde yaptığı Yönetim Kurulu toplantısından sonra, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Senato ve Millet Meclisi Başkanları ile Başbakan, siyasi parti liderlerine bir muhtıra vererek, **«Türkiye'nin çeşitli sorunlarının»** en kısa süre içinde çözümlenmesi konusunda tedbirler alınmasını istedi.

Muhtırada, Türkiye'de işçi emeğine değer verilmediği, sosyal güvenliğin sağlanmadığı, rüşvetin önlenmediği iddia edilerek, bu durumda halkın mutluluğunun düşünülemiyeceği belirtildi.

Muhtırada özetle şöyle deniyor :

«Hukuka ve devlete olan güvenimizi sağlayacak tedbirleri almadığımız, demokrasinin ne olduğunu öğrenecek kadar bile bir eğitimi halktan esirgeyip, fırsat eşitliğine kıymet vermediğimiz bürokrat devlet memuru yerine sanayi işçisi ve yöneticisi yetiştirmediğimiz, köy çocuklarına okul ve öğretmen teminine çalışmadığımız sürece kalkınma olmaz. İltimas ve rüşvetten uzak, kamu görevlileriyle mücehhez, koordine çalışma esaslarının temini ve modern işletmecilik esaslarının teessüsü sağlanmadıkça demokrasi hasta demektir.»

Yol-İş Federasyonu'nun muhtırasında, bütün bu düzensizliklere karşı Türk-İş ve diğer işçi kuruluşları da mücadeleye çağırıldı.

DYF-İş Yönetim Kurulunun bildirisi

DYF-IŞ Yönetim Kurulu Aralık ayında bir hafta devam eden toplantısı sonunda bir bildiri yayınlayarak, yurt ve işçi sorunları üzerindeki görüşlerini açıkladı.

Sorunların çözümlenmesi ve çeşitli bunalımların sona erdirilmesi için sorumluları göreve çağıran DYF-İŞ Yönetim Kurulu, çalışanın maddi ve manevi refahının süratle gerçekleştirilmesi gereğini savundu, Anayasal hakların tümünün kullanılmasını istedi.

DYF-İŞ bildirisinde şöyle deniyordu :

«Herşeyden önce bilinmelidir ki, Türkiye her manada bir bütündür. Ülkemiz ne Koreye ne de Vietnam'a benzer. Bu amaç ile dışarıdan ve içeriden yapılagelen her türlü aşılama asla semere vermiyecektir. Bunda kimsenin şüphesi yoktur. Eğer ülke menfaatleri, devlet tarafından değil de, zümreler tarafından korunmak istenirse ve bu istek sokak kavgalarına kadar götürülürse, netice umulandan da vahim olur. Hükümet herşeyden önce görevine müdrik olmalıdır. Demokrasi bir taviz politikası ya da oy vasıtası olarak tesis edilemez.»

Sendikalar Kanunu değişikliği hakkında

ICFTU

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu

RAPORU

(274 Sayılı Sendikalar Kanununda yapılan değişikliklerin sendikal hak ve özgürlükleri yok ettiği iddiaları ve 16-17 Haziran olayları üzerine, Türk-İş'in üyesi olduğu, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), Eylül ayında bir temsilcisini, konuyu incelemek üzere Türkiye'ye göndermişti. Yurdumuzda, Türk-İş ve Disk yöneticileri ile TİP Genel Başkanı, CHP. Genel Sekreteri ve diğer ilgililerle de görüşüp, onların, hem 16-17 Haziran olayları, hem de Sendikalar Kanunu değişikliği hakkındaki düşüncelerini öğrenen ICFTU temsilcisi P. H. de Jong, Türk Sendikacılık Hareketinin durumunu ve Sendikalar Kanununda yapılan değişikliği bütün ayrıntılariyle inceleyerek raporunu hazırlamıştır. ICFTU'nun da benimseyip, üyesi bütün kuruluşlara gönderdiği raporun tam metni aşağıdadır.)

P. H. de JONG
Konfederasyonu (ICFTU) temsilcisi
Uluslararası Hür İşçi Sendikaları

16 Haziran 1970 günü İstanbulda, çeşitli çevreler tarafından, 40-100 bin kişi arasında oldukları tahmin edilen bir işçi ve öğrenci grubunun katıldığı ve en az üç kişinin ölümü ile sonuçlanan bir takım şiddet gösterileri meydana gelmişti. Bu gösterilerle ilgili haberler, dünya basınını işgal ettiğinden, özellikle sendika çevrelerinde bir hayli ilgi uyandırdı; çünkü, bu gösteriler, Disk tarafından, toplu sözleşme hakkını ve diğer sendikal hürriyetleri ortadan kaldıracağı iddia olunan Sendikalar Kanunu değişikliğini protesto etmek amacı ile düzenlenmişti.

Bu konunun uyandırmış olduğu büyük ilgiyi dikkate alan ICFTU, Sendikalar Kanununda yapılan değişikliklerin nitelik ve anlamlarının Türkiye'nin şartları açısından esaslı bir incelemeye tabi tutulması için Türkiyedeki üyesi Türk-İş'le temasa geçmiştir.

Bu konuda yapılan yazışmalarda, Türk-İş, ICFTU'yu bu meseleyi yerinde incelemek ve doğrudan doğruya bilgi edinmek üzere bir temsilcisini Türkiyeye göndermeğe davet etmiştir. Bu davet üzerine, ICFTU Genel Sekreterliği mensuplarından P.H. de Jonge, Eylül ayının başında Türkiyeye 10 gün süren bir ziyaret yapmıştır.

....

Sendikal hakların ihlâl edildiği iddiasında ve çeşitli tartışmalara 274 Sayılı Sendikalar Kanununda yapılan veya yapılması düşünülen değişiklikler sebep olduğundan, uyuşmazlık konusu olan değişiklikleri sistematik bir incelemeye tabi tutmak ve bu arada her değişikliğin gerisinde yatan sebep ve gerekçeyi şahsi görüşlerimle belirtmek isterim.

SENDİKALAR KANUNU İLE İLGİLİ GENEL GÖRÜŞLER

İncelememiz yönünden önem taşıyan iki kanun, 274 sayılı Sendikalar Kanunu ile 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunlarıdır. Genç Türk Sendikalarının uzun seneler süren mücadelesi sonunda, Anayasa teminatı altına alınan temel sendikacılık haklarını düzenleyen bu kanunlar, 1963 yılında çıkartılmışlardır. Bu kanunların bize göre değişik yönü, birçok sanayi ülkelerinde, ilgili işçi veya işveren teşekküllerinin tasarrufuna ya da işçi ve işveren teşekküllerinin aralarında yapacakları toplu sözlemeye bırakılan konuların da bu kanunların kapsamına girmiş olmasıdır. Bu kanunlarda herhangi bir değişiklik yapılmasına sendikaların bu derece büyük hassasiyet göstermelerinin sebeplerinden bi-

Sendikalar Kanunu değişikliği hakkında

ICFTU

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu

RAPORU

risi de budur. Fakat şunu da unutmamak gerekir ki, bu kanunların çıkartılması, Türkiye'nin otoriter bir idare döneminden sıyrılmağa çalıştığı zamana rastlar.

Türkiye'nin ve Türk Sendikacılık Hareketinin kaydetmiş olduğu gelişme seviyesinden bakıldığında, 274 ve 275 sayılı Sendikalar Kanunu ile Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Kanunlarının gayet liberal ve hatta birçok bakımda da çok ileri kanunlar olduğu görülür. Bir bakıma bunun sebebi, zamanın CHP li Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in işçi konularındaki bilgisi ve işçiye olan sevgi ve sempatisidir. Bu kanunlar büyük bir memnuniyet uyandırmış, nitekim Türk-İş, bu kanunların meclisten çıktığı 24 Temmuz'u bir bayram günü olarak ilân etmiştir. Disk yöneticileri ise, bu günü bir matem günü kabul etmişlerdir. Zira onların görüşüne göre, 275 sayılı kanun toplu sözleşme hakkını kısıtlarken, 274 sayılı kanun sendika kurma konusunda alabildiğine geniş bir serbestlik yaratmış dolayısıyle, etkili bir sendikacılık hareketi için gerekli olan birlik ve beraberlik bilincini zayıf düşürmüştür. Bu görüşte bir gerçek payı olduğunu kabul etmek zorundayız. Çünkü bugün Türkiye'de yaklaşık olarak 200.000 işçi sayıları 1000'i bulan zayıf, etkisiz sarı sendikalara mensupturlar. Bir mantar gibi türeyen bu sarı sendikalar, gerçek Türk sendikaları için asıl problemi teşkil etmiş ve bu duruma bir son verilmesi için ne yapılabileceği, senelerdir süren, uzun tartışmalara konu olmuştur. Bu meselenin halledilmesine yardımcı olabilecek ihtiyari tedbirler denenmiş, ancak sonuç, bu meseleye gerçekten etkili bir hâl çaresi bulunmak isteniliyorsa, tek çıkar yolun, herşeyden önce, böyle bir problemin ortaya çıkmasına sebep olan kanunlarda gerekli değişikliğin yapılması olabileceğini göstermiştir.

Türk-İş, Ana Tüzüğüne her işkolundan yalnız bir milli sendika veya federasyonun Türk-İş'e üye olabileceğine dair bir hüküm koymakla bu meseleye çözüm yolu bulma hususundaki samimiyetini ortaya koymuştur. Fakat ne yazık ki, bu tedbir de problemin çözümüne pek yaramamış, ancak, bir takım büyük kuruluşlar meydana gelmesine yardımcı olmuştur. Kanaatime göre, bu problemin uzun süre halledilemeyişinin sebeplerinden biri de, bugünkü mevzuatta yer alan «check off» sistemidir. Bu sistem uyarınca, bir işyerinde faaliyet gösteren herhangi bir sendika veya ortak hareket eden sendikalar, o işyerinde çalışan işçilerin dörtte birini temsil ediyorsalar, işveren, üye aidatlarını bordrodan keserek bu sendikalara vermek zorundadır. Kanunun, bir başka ilginç yönü de (böyle bir maddenin kanuna konulmasında, herhalde o zamanki hükümetin işçiye olan zaafının rolü vardır), bir işyerinde toplu sözleşmeye taraf sendikanın üyesi olmayan işçilerin, o işyerinde imzalanan toplu sözleşmeden, ancak sözleşmeyi yapan sendikaya dayanışma aidatı ödemek suretiyle yararlanmalarıdır. Dayanışma aidatının miktarı, normal üye aidatının üçte ikisini geçemez ve sendika, üyelik aidatı gibi, dayanışma aidatı için de işverenden «Check off» sistemini uygulamasını isteyebilir. Bunlar göstermektedir ki, bütün bu şartlar mevcut olduğu sürece, küçük sarı sendikalar, daimi ve garantili bir gelir kaynağına sahip olacaklardır. Türkiyede bununla ilgili birçok hikâyeler işitmeniz mümkün. Küçük ve etkisiz sendikaların ayakta tutulması ve bu sendikaların başlarındaki sorumsuz bir takım kişilere bir geçim kaynağı sağlanması için bu tedbirlerin konulmuş olduğunu işitmeniz mümkündür. İşin en kötü yanı, bu tip sendikalar bir defa kuruldu mu, bunları silip atmanın, ya da aidattan düşmenin pek de kolay olmayışıdır.

Bütün bunlara ilâveten, bir işçinin sendikasından istifa etmek istediğinde uygulanması gereken formalite, meselenin daha da güçleşmesine sebep olmaktadır. Zira uygulamaya göre, bir işçi, üyesi olduğu sendikadan istifa etmek istediği zaman, istifanamesini sendikaya noter kanalı ile göndermek zorundadır. Bu usul, ilk defa Disk mensubu sendikalar tarafından uygulanmıştır. Bu sistemin uygulanıp, uygulanamayacağı hususu dava konusu olduğunda, Yüksek Mahkeme, böyle bir usulün tatbik edilebileceğini belirten bir karar almıştır. Karar üzerine, bu uygulama yavaş yavaş bütün Türk sendikalarının tüzüklerinde yer almağa başlamıştır.

274 sayılı kanunda yapılan değişikliklerden birisi de, işçinin sendikasından istifa etmesi halinde yukardaki usulün uygulanmasını öngören hükmün kanuna konulmasıdır. Bu uygulamanın doğru olup olmadığı tartışma konusu olabilir, fakat, kanun değişikliğinde yapılan mev-

cut bir tabikatın kanun kapsamına alınmasından ibarettir. Şimdi Disk, bizzat kendisine bağlı sendikalar tarafından yaratılan bu usule itiraz etmektedir. Böyle bir usulün konulmasına bir işçinin işyerindeki sendikalardan hangisine üye olduğunun tesbitinde karşılaşılan güçlükler sebep olmuştur. Bu noktanın önemini iyice kavrayabilmek için, bugün Türkiyedeki işçilerin büyük bir kısmının halâ okuma yazma bilmediklerini ve bir sendikaya üye oldukları zaman, ellerine tutuşturulan ve üzerine imzalarını attıkları veya parmaklarını bastıkları formlarda kullanılan lisanı iyice anlamadıklarını göz önünde tutmak gerekir .Anlatıldığına göre, birçok sendika, işçilere, üyelik için başvurduklarında, çok sayıda tarihsiz form imzalatılırmış. Bu suretle, işçi, ilerde sendikasından istifa ettiğinde, evvelce imzalamış olduğu tarihsiz giriş formlarından birisi yeni giriş formu olarak kayda geçirilir ve bu suretle de işçi, aslında sendikasından istifa ettiği halde, üyeliği devam eder gidermiş. Uygulamada hiçbir işçi, ne ücretinden ve zamanından fedakârlık edip noterliğe kadar gitmekte, ne de noter ücretini ödemek suretile istifa dilekçesini sendikaya göndermektedir. Bu gibi hallerde, bütün bu işlemler, işçinin yeni gireceği sendika tarafından yapılmakta ve gerekli maddi külfet yine bu rakip sendika tarafından yüklenilmektedir. Böyle bir sendikanın, kendisine geçecek üyelerin istifalarını noter yoluyla karşı sendikaya göndermesi, bu sendika için de bir hayli ağır bir maddi külfeti gerektirmektedir. Dolayısıyle, yeni sendika, işçinin birgün, eski sendikaya olduğu gibi, kendisine de bir parça şüphe beslemesi halinde, tekrar istifa ederek eski sendikasına si kendisi için herhangi bir maddi külfet yaratmamak geçebileceğini düşündüğünden (unutmamak lâzım ki, işçinin bir sendikadan ayrılıp diğer bir sendikaya geçmetadır), bu çeşit işçi istifalarını işleme koymakta çok haklı olarak pek seri davranamamaktadır. Bir sendika üyesinin istifanamesinin noter kanalıyla işleme konulması, bir işçinin günlük yevmiyesinin yarısı kadar masrafı gerektirmektedir.

İstanbulda bulunduğum sıralarda, bir grup işçinin, Disk'e bağlı bir sendikadan istifa ederek, Türk-İş'e bağlı bir sendikaya geçmek istediklerine tanık oldum. İşçileri üye oldukları sendikadan ayrılarak Türk-İş bünyesindeki sendikaya girmeğe zorlayan sebep, Disk'e bağlı sendikada bulamadıklarını Türk-İş'e bağlı sendikada bulabilme ve bu arada Temmuz ayında Disk tarafından yapılan greve katılmaları dolayısıyla kaybetmiş oldukları yevmiyelerini alabilme ümididir (Anlattığım bu olay, 1500'e yakın işçinin çalıştığı Derby ve Gıslaved lâstik fabrikalarında meydana gelmiştir. Bu fabrikalarda çalışan işçiler Lâstik-İş'ten istifa ederek Kauçuk-İş'e geçmek istemişlerdir). Kauçuk-İş, bu işçileri üyeliğe almakta bir hayli çekimser davranmakta idi. Bu çekimserliğin sebeplerinden birisi, işçilerin mevcut ücretlere zam alınmasını da kapsayan ve gerçekleştirilmesi mümkün olmayan birçok istekte bulunmaları idi. Ücretlere zam yapılacağı konusunda ön bir anlaşmaya varılmış olmasına rağmen, sendikayı tereddüte sevkeden asıl konu, bu kadar çok sayıda işçinin istifa dilekçelerinin noter muamelesinin gerektirdiği masraflardı. Aradan bir kaç hafta veya birkaç ay geçtikten sonra, aynı işçinin bu sendikadan da ayrılıp, bir başka sendikaya kaymayacaklarını kim garanti edebilirdi ve Kauçuk-İş Sendikasını asıl bu nokta tereddüte sevketmekteydi.

Üye istifalarının noter yolu ile gönderilmesi, bir takım kişilerin hileli yollara sapmasına engel ve mevcut bir sendikanın statükosunu devam ettirmesine yardımcı olabilecek bir usuldür. Yalnız şu var ki, bu usûl güçlü, mesuliyetli ve etkili sendikaları olduğu kadar, işveren kontrolüne girmiş, üyesine en asgari imkânları sağlamaktan dahi aciz, cılız sendikaları da korumaktadır.

Bu usulün, sadece güçlü, etkili ve sorumlu kuruluşlar tarafından uygulanmasının garanti altına alınması ve kanunun başka maddeleriyle, yalnız sorumlu ve güçlü kuruluşların kurulup, yaşatılmasını teşvik eden tedbirlerin getirilmesi, istifalarda öngörülen yolu haklı gösterebilecek bir gerekçe teşkil edebilir. Tabii, bu durumda da şöyle bir görüşün öne sürülmesi her zaman mümkündür: «Madem ki kanun, güçlü ve sorumlu sendikaların kurulup yaşatılmasına imkân sağlayacak bir takım uygulamaları öngörmektedir; o halde, bu kuruluşları daha fazla korumak amacı ile üye istifasına dair böyle bir maddeye kanunda yer verilmesi gereksizdir; dolayısıyla bundan vazgeçilmeli ya da hiç olmazsa, üye istifasında izlenecek yolun tesbiti sendikalara bırakılmalıdır.» Kaderleri, işveren kontrolündeki bu çeşit güçsüz, sorumsuz

sendikalara ve işverenin merhametine terkedilmiş binlerce işçinin, gerçek ve makbul sendikalara bağlanması için konulan ihtiyari usullerin Türk Sendikacılık Hareketini maksada götürmediği anlaşıldığından, son çare, bu problemin ortaya çıkmasına sebep olan mevzuatta gerekli değişikliğin yapılmasıydı. Bu bakımdan, değişikliği olağan karşılamak gerekir.

Türk-İş, Türkiye'nin şartları dolayısıyla, herhangi bir siyasi partiyi desteklememek veya bizzat bir siyasi parti kurmamak hususunda kesin karar almış bulunmaktadır. 1960 yılları ortalarında bu konu büyük tartışmalara sebep olmuş ve Türk-İş'in siyasi bir güce de sahip olmakla, hedefine daha kolay ulaşıp ulaşamayacağı konusu uzun süre gürültü kopartmıştır. Nitekim, Türkiye İşçi Partisi kurulduktan sonra, Türk-İş içindeki bölünme, bu siyasi partinin, Türk-İş tarafından desteklenip desteklenmemesi yüzünden çıkmıştı: TİP'in desteklenmesi görüşünün savuncuları, Disk adındaki Konfederasyonu kurmuşlardır. Disk'in görüşüne göre, Sendikacılık Hareketi bir bakıma topluma maledilmesi gereken bir harekettir ve bu hareketin başarıya ulaşması için bir partinin siyasi desteğine lüzum ve ihtiyaç vardır. Nitekim, Disk kendisini, Türkiye İşçi Partisinin bir parçası saymakta ve hatta, Türkiye İşçi Partisindeki yöneticiler, Disk'te, Disk'teki yöneticiler de aynı zamanda Türkiye İşçi Partisinde görev almış bulunmaktadırlar. Bütün bunlara rağmen, Türkiye İşçi Partisi büyük bir başarı gösterememiş, 1969 Ekiminde yapılan son millet vekili seçimlerinde, mevcut 15 milletvekilinden ancak iki tanesini Mecliste tutabilmiştir. Geçen seçimlerde bu parti toplam 243 bin oy alabilmiş, ulusal meselelerde etkili bir ses olabilme imkânlarını çoktan yitirmiştir.

Türk-İş bizzat politikaya girmemek, fakat üye ve yöneticilerine politik konuda istedikleri şekilde davranabilme hakkını vermekle belki en isabetli yolu seçmiştir. Yine bu politikanın bir sonucu olarak, bugün Türk-İş yöneticilerinden herhangi birisi, hiçbir siyasi makam işgal etmemektedir. Bağlı teşkilâtların idarecileri doğru olduğuna inandıkları yolu seçmekte serbesttirler. Nitekim bugün, Türk-İş'e bağlı sendika liderlerinden bazıları parlamento üyesidirler ve çok kere bunlar birbirine muhalif siyasi partilerin mensuplarıdırlar. Türk-İş'e bağlı sendika liderlerinden yedisi ortanın solunda olduğunu iddia eden muhalefetteki Cumhuriyet Halk Partisine; beştanesi, halen iktidardaki Adalet Partisine mensupturlar. İşin en ilginç yönü, iş mevzuatında işçi lehine bir değişiklik yapılmasının söz konusu olduğu hallerde, bütün bu işçi milletvekilleri parti farkı gütmeden biraraya gelebilmekte ve arzu edilen olumlu çalışmayı ortaya koyabilmektedirler. Bununla beraber, son kanun değişikliği sadece bu milletvekillerinin çalışmasının bir sonucu değildir. Kanunda bu değişikliklerin yapılması için Millet Meclisi Çalışma Komisyonunda, hükümet ve diğer ilgili taraflar arasında bir ön mutabakata varılmıştır. Millet Meclisinde, 274 sayılı kanun değişikliğinin oylamasına geçildiğinde, mevcut 450 milletvekilinin sadece dördü bu Kanunun aleyhinde oy kullanmıştır. Tasarı 14 Temmuz 1970 tarihinde Senatoya getirildiğinde, oturuma katılan 95 senato üyesinden 74'ü kanunun lehinde, 20 si kanun değişikliği aleyhinde oy vermişlerdir. İşte tam bu sırada, Cumhuriyet Halk Partisi, tasarı Millet Meclisinde iken yapmadığı bir harekete başvurmuş ve kanuna cephe almıştır. Hatırlarda olduğu üzere, halen bu siyasi partinin genel sekreterliğini yapmakta olan Bülent Ecevit, 1963 yılında Çalışma Bakanı idi ve Sendikalar Kanunlarının meclisten geçirilmesini bu parti destekliyordu. Yine bu tarihte iktidarda olan CHP sonraki yıllarda seçimleri kaybederek muhalefete geçti. Şurası muhakkaktır ki, muhalefette de olsa bu siyasi parti, iktidara gelme ümidini hiç bir zaman yitirmemiştir. Halen bu partinin ana görevlerinden birisi, hükümet tasarruflarına muhalefet etmektir. Nitekim, son kanun değişikliği konusunda bu partinin takınmış olduğu karşı tavrı, yukarda belirtilen özelliğinin bir sonucu olarak görmek mümkündür. Adı geçen kanun tasarısı Millet Meclisine geldiğinde bu muhalefet partisine mensup milletvekilleri yapılan değişiklikleri kuvvetle desteklediklerini belirtmişler ve tasarıya lehte oy kullanmışlardır. Fakat tasarı Millet Meclisinden çıkıp Senatoya gelinceye kadar geçen süre içersinde, parti, bu değişikliklerle ilgili bir takım görüşmeler yapmış ve Senatoda tasarıya karşı çıkmak yolunda bir karar almıştır. Türkiyede bulunduğum sırada kendisiyle görüştüğüm Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi grubunun yaptığı bu toplantıda almış olduğu kararın,

CHP'nin Senatoda, kanun değişikliğine karşı çıkmasına sebep olduğunu söyledi. Bu toplantının, parti görüşünde, ani bir değişikliğe işaret ettiğini belirttiğimde, «bu hareketin, Parti görüşünde bir değişiklik meydana geldiğine değil, bu Partinin siyasi hayatında ilk defa özellikle Sendikalar Kanununda yapılacak değişiklikle ilgili resmi parti görüşünü tespit etmek üzere böyle bir toplantı yapılması yolunun seçildiğine işaret etmesi gerektiğini» bildirdi. Bu toplantı İstanbul hadiseleri olmadan yapıldığından parti politikasındaki bu ani değişikliğin, İstanbul olayları etkisiyle meydana gelmiş olduğunu iddia etmek doğru değildir. (Bu vesile ile işaret edilmesi gereken bir diğer husus, ICF/IMF/IGF misyon mensuplarının Bülent Ecevit'e yapmış oldukları ziyaret ile Partinin bu hareketi arasında da herhangi bir ilişki bulunmadığıdır. Zira, sözü geçen heyet İstanbul olaylarından hemen sonra Türkiye'ye gönderilmiş ve İstanbuldan sonra Ankara'da da bazı temaslar yapmış, fakat, Türk Sendikacılık Hareketinin gerçek temsilcisi ve aynı zamanda ICFTU üyesi Türk-İş'e uğrayarak, bu teşkilâtın görüşlerini almayı ya ihmal etmiş veya buna vakit bulamamıştır; fakat heyetin politikacıları ziyarete zaman ayırdıkları anlaşılmaktadır.)

275 sayılı Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili değişikliklerin de hem Millet Meclisi, hem de Senatoda görüşülmesi gerekmektedir. Bugünkü durumda tasarının kanunlaşabileceği şüpheli görülmektedir. Bu bakımdan, 275 sayılı kanunla ilgili değişiklikleri burada görüşmek üzere zaman henüz çok erkendir.

Cumhuriyet Halk Partisi ve Türkiye İşçi Partisi sendikalar kanunu değişikliği dolayısıyle Anayasa Mahkemesine başvurarak, Kanunun iptalini istemişlerdir. Bu partilerin özellikle şikâyetçi oldukları noktaları ve bu husustaki görüşlerini, değişiklikleri derinliğine incelediğimizde ele alacağız. Genel olarak, her iki siyasi partinin şikâyet dilekçelerinde yer almış olan endişe, kanunda yapılan değişikliklerin bir sendika hegemonyası ortaya çıkaracağı ve dolayısıyle, Anayasanın kişilere sağlamış olduğu seçme hürriyetinin zedeleneceği merkezindedir. Gerek Cumhuriyet Halk Partisi, gerekse Türkiye İşçi Partisi dilekçelerinde bu endişelerine bir hayli yer vermişler ve özetle, sendika üyeliğinin istihdam için şart olduğu hallerde, işçilerin istedikleri sendikaya girebilme hürriyetlerini sınırlandıracak böyle bir usulün demokratik sendikacılık anlayışıyla bağdaşmayacağını öne sürmüşlerdir. (Dikkat edilirse, pratikte olsun, nazariyatta olsun, Türkiyede istihdam için sendika üyeliğinin şart koşulması şeklinde bir uygulama olmadığı anlaşılacaktır). Bu arada, Türkiye İşçi Partisi usul yönünden de bir itirazda bulunmuş, ve tasarının Senatoda görüşülmesi sırasında, Senato başkanının, iki senelik görev süresi sona ermiş olduğu halde, toplantıları idare edip, kanunu imzaladığını, bunun usulsüz ve dolayısıyla kanunun hükümsüz olacağını iddia etmiştir.

«Niçin sendikalardan birisi Anayasa Mahkemesine müracaat etmedi de, sadece siyasi partiler bu işi yaptılar» şeklinde soruma, temas ettiğim çevreler «bu hakkın sadece siyasi partiler tarafından kullanılabileceği» cevabını verdiler.

274 Sayılı Sendikalar Kanununda yapılan değişikliklerin maksadı nedir? Tekrar belirtmek isterim ki, genel olarak bu değişiklikler sendika enflâsyonuna engel olmak, küçük ve etkisiz sendikaların doğup gelişmesine imkân veren ortamı ortadan kaldırmak ve bir sendikanın Türkiye çapında faaliyet gösteren bir sendika olduğu hususunun tescili için sendikanın bazı ölçülere uyması zorunluğunu ortaya koymak maksadını taşımaktadır. Bu suretle, bir işyerinde veya işkolunda faaliyet gösteren sendikalar, kanunun sendikalara sağlamış olduğu imkânlardan, gerçek küçüklük ve büyüklükleri oranında yararlanabileceklerdir. Bir bakıma, kanun bu maddeyi getirmekle, büyük sendika lehine bir durum yaratmaktadır. Şikâyet sahipleri, tasarının Anayasanın ruhuna aykırı olduğunu belirtmektedirler ki, bu doğru olamaz; zira, Anayasa kuvvetli ile zayıf, büyük ile küçük teşkilâtlar arasında hiçbir fark gözetmemektedir. Zaten bir sendikanın büyüklüğü veya küçüklüğü o sendikanın etki derecesini ortaya koyabilecek bir ölçü de olamaz. Bununla beraber, bu değişikliklerle küçük sendikalar ortadan kaldırılmamakta, fakat temsil yetkisi olan sendikalara sağlanan kolaylıklar, bu küçük sendikalara sağlanmamaktadır.

Yapılan değişiklikleri ayrıntılı bir incelemeye tabi tutmadan önce, Türk-İş'in görüşünün açık bir şekilde ortaya konulmasında fayda vardır. Bunun için de Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un 26 Ağustos 1970 tarih-

li Milliyet Gazetesinde yayınlanan bir makalesinden bazı bölümler almanın en isabetli yol olacağı kanısındayım :

«Türk-İş, Sendikalar Kanunu değişikliğini savunma durumunda değildir ve zaten güçlenmek için de böyle bir değişikliğe ihtiyaçı yoktur. Bugün, Türk-İş, bütün yurtta işçi adına söz söyleyebilecek tek kuruluş niteliği kazanmıştır. Türk-İş'in bu güce erişmesinde ne yasalar, ne yasa değişiklikleri rol oynamıştır; bunda en büyük etken, yasalardan da, yasa değişikliklerinden de önemli olan, işçinin güveni ve sevgisidir.

Bu görüşlerin ışığında, Türk-İş, olayların altında yatan asıl nedenin Sendikalar Kanunu değişikliği olmadığının, yakın bir gelecekte kamuoyu tarafından da anlaşılacağı inancındadır. Bu durumda, artık Türk-İş'in savunacağı görüş, daha önce de öne sürdüğü gibi, sendikal hareketi düzenleyen bir Sendikalar Kanununun yürürlükte bulunmasının gereksizliği olacaktır.»

DEĞİŞİKLİKLER (Ayrıntılı olarak)

Görüşler bölümünde zaman zaman İşçi Partisinin değişikliklerle ilgili görüşüne yer verdik. Disk'in de aynı görüşe tamamen katıldığını kabul etmek yersiz değildir. 274 sayılı kanundaki değişiklikler çok sayıdadır. Fakat bizim burada ele aldıklarımız bir takım anlaşmazlıklara konu olan değişikliklerdir. Diğer yandan, 275 sayılı Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili değişiklik tasarısı Meclis görüşmeleri sırasında bir hayli değişikliğe uğrayacağından bu tasarılara burada yer vermek niyetinde değiliz.

Madde 6 — Bu madde, bir işçinin üye olduğu sendikadan istifa etmek istediğinde izlenecek formaliteyi ortaya koymaktadır. Bu madde uyarınca, üye olduğu sendikadan istifa etmek isteyen işçi, istifa beyanını, hüviyet göstermek suretiyle noter huzurunda yapacak ve şahsen imzalamış olduğu istifanamesini yine noter kanalı ile sendikasına gönderecektir. Üyelerin daimi şekilde bir sendikadan diğer sendikaya geçmesine engel olmak için konulan, bu usul gayet pahalı ve işçi için pratik olmayan bir yoldur. Genel görüşler bölümünde, bu konuda detaylı olarak bilgi verilmiştir.

Madde 9 — Özellikle bu ve 23'üncü madde üzerindeki değişiklikler anlaşmazlık ve hoşnutsuzluğa yol açmıştır. Bu konuda daha iyi bir fikir verebilmek için eski ve yeni maddeler aşağıda aynen alınmıştır.

Sol taraftaki eski kanundaki madde, sağ tarafta ayni maddenin değiştirilmiş şeklidir.

SENDİKA BİRLİK FEDERASYON VE KONFEDERASYONLARIN KURULUŞ ŞARTLARI :

Madde 9 — 1. İşçi sendikaları, aynı işyerinde veya aynı işkolundaki işyerlerinde çalışan işçileri veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işçileri içine alır.

İşveren sendikaları, aynı iş kolunda veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işverenleri içine alır.

2. a) Sendika birlikleri, belirli bir mahal veya bölge sınırları içinde, birbirleriyle ilgili olmayan çeşitli işkollarında dahi olsa, mevcut sendikaların en az ikisinin;

b) Federasyonlar, aynı işkolunda ve o işkolu ile ilgili işkollarında mevcut sendikalardan en az ikisinin;

c) Konfederasyonlar, mevcut birlik, federasyon ve —Türkiye çapında faaliyette bulunmayı hedef tutmak şartiyle— işkolu esasına göre kurulu sendikalardan en az ikisinin; Üye sıfatiyle bir araya gelmeleri suretiyle kurulurlar.

3. İşkolları ve bunların birbirleriyle ilgili olanları, Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle tesbit olunur. Bu yönetmelik, milletlerarası normlar dikkate alınarak hazırlanır. Çalışma Bakanlığı, yönetmeliği hazırlarken, Yüksek Hakem Kurulunun, en çok işçi mensubu olan işçi konfederasyonu ile en çok işveren mensubu olan işveren konfederasyonunun —yoksa— Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ti-

Madde 9 — 1. İşçi sendikaları aynı işyerinde veya aynı işkolundaki işyerlerinde çalışan işçiler veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işçileri içine alır.

İşveren sendikaları, aynı işkolunda veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işverenleri içine alır.

2. a) Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için kurulu bulunduğu iş kolunda çalışan sigortalı işçilerin enaz (1/3) ünü,

b) İşçi federasyonlarının aynı iş kolunda mevcut sendikalardan en az 2 sinin bir araya gelmeleri ve o işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az 1/3 ünü temsil etmeleri gerekir.

c) İşçi konfederasyonları, (a) ve (b) fıkralarına göre sendika ve federasyonlardan en az 1/3 ünü ve Türkiyedeki sendikalı işçilerin en az 1/3 ünün üye sıfatiyle bir araya gelmeleri suretiyle kurulurlar.

3. İşveren federasyonları aynı işkolunda mevcut Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az ikisinin bir araya gelmeleri, işveren konfederasyonları da mevcut federasyon veya Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az beşinin bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

caret Borsaları Birliğinin istişari mütalâalarını alır.

Bu mütalâaların, talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde verilmesi gereklidir.

Bu yönetmeliğe göre, herhangi bir işkoluna dahil olmayıp bu kanuna göre sendika kurmak ve sendikalara üye olmak hakkına sahib olanlar, genel hizmet işkoluna dahil sayılırlar. Genel hizmet işkolu, ayrı bir işkolu olarak itibar olunup, diğer bütün işkollarıyle ilgili sayılır.

Bu yönetmelik aleyhinde veya bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili işlemler aleyhinde Danıştayda açılacak iptal davaları, iki ay içinde karara bağlanır.

4. İşkolları Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle tespit edilir. Bu yönetmelik uluslararası normlar ve işçilerin Türkiyede mevcut sendikalaşma durumları gözönüne alınarak hazırlanır. Çalışma Bakanlığı Yönetmeliği hazırlarken Yüksek Hakem Kurulunun, en çok işçiyi temsil eden işçi Konfederasyonu ile en çok işvereni temsil eden işveren konfederasyonunun istişari düşüncelerini alır. Bu düşüncelerin talep tarihinden itibaren engeç 10 gün içinde verilmesi gereklidir.

İşkolları Yönetmeliğinde yer almamış olup da bu kanuna göre sendika kurmak ve kurulan bu sendikalara üye olmak hakkına sahip olanlar Genel Hizmet İş koluna dahil saılırlar. Ayrıca belediye hizmetlerinden hangilerinin bu işkoluna gireceği İşkolları Yönetmeliği ile tespit edilir.

Bu yönetmelik veya yönetmeliğin uygulanmasiyle ilgili işlemler aleyhinde Danıştayda açılacak iptal davaları 2 ay içinde karara bağlanır.

5. Sendikalar temsil ettikleri üyelerin sayılarını her yıl başında Çalışma Bakanlığına bildirmek zorundadırlar.

6. İşkollarında çalışan sendikalı işçilerin sayısı her yıl Çalışma Bakanlığınca çıkartılacak sendikalı işçi istatistiklerinde gösterilir.

Maddenin 2 (a) ve (b) fıkraları, sendikalar ve sendika birlikleri, 2 (c) ise Konfederasyonlar için uygulanacaktır. Bu konuda fikirlerini öğrendiğim Türk-İş çevresindeki değişik kişiler, bu maddelerin belli bir işkolundaki işçilerin 1/3 ünü temsil edemeyen sendikaların haritadan silinmesine yol açacak ne gibi bir durum yaratacağına bir türlü akıl erdiremediklerini söylediler. Aynı çevreler, böyle bir soruyla karşılaşmalarını bile garipsediklerini ve benim, aslında mevcut olmayan bir şeyi aramakta olduğum kanaatinde olduklarını belirttiler. Bu maddelerin gayesi, aslında mahalli bir sendika niteliğindeki bir işçi teşkilâtının, kendisini Türkiye tipi sendika olarak ilân ve bu yolda hareket etmesine engel olmaktır. Hemen her sendika, isminin başına «Türkiye» demek suretiyle kendisini gerçekten Türkiye tipi faaliyet gösteren bir sendikaymış gibi göstermektedir. Bu durum, geçmişte özellikle Sosyal Sigortalar Kurumu Danışma Konseyine, işyerlerinin idare kurullarına üye seçilmesi gerektiğinde, hangi sendikanın o işkolunda daha çok üyeye sahip olduğu hususunun tesbiti konusunda birhayli zorluk ve karışıklık yaratmıştır. Bunun sonucunda, bu durum, işçi menfaatleri bakımından çok kıymetli bir sürü zaman kaybına sebep olmuştur. İlgili resmi teşekkül, söz konusu işkolundaki bütün sendikalara ayrı ayrı mektup yazmış ve çoğu gerçekte mevcut olmayan bu sendikalardan cevap alınması, bu cevapların incelenmesi ve bir sonuca varılması çok kere aylarca sürmüştür.

Türk - İş Genel Sekreteri Halil Tunç, 25 Ağustos 1970 tarihli Milliyet Gazetesinde yayınlanan bir makalesinde bu problemi dile getiren güzel bir örnek vermektedir :

> «Bugüne kadar yapılagelen uygulamada, çalışma alanı ne kadar dar olursa olsun, bir sendika, kendisini milli tipte bir sendika olarak tescil ettirebilmektedir. Bunun sonucu olarak, işkolu ile ilgili herhangi bir karar alınacağı zaman yazışmalar yapılmaya başlanmakta ve boşu boşuna aylarca zaman kaybedilmektedir. Örneğin, işçinin işyerinin yönetimine katılması konusunda uygulamaya geçilebilmek için, bu yüzden çok uzun bir süre, yazışmalar yapılması gereği doğmuştur. İşçinin yönetime katılması, çağımızda sendikaların en büyük amaçlarından biridir. Sistem, İktisadi Devlet Teşekkülleri Kanunu ile mevzuatımızda yer almış, ayrıca bazı sendikalarımız, toplu sözleşmelere aynı yolda hükümler koydurmuşlardır. Ancak, yönetime katılacak işçinin seçiminde, işkolunda ençok üyeye sahip sendika söz sahibi olacağı için,

mesele, bu sendikanın tesbiti noktasına gelmiş ve tıkanmıştır. Bu işkolunda kurulu ve Türkiye çapında faaliyet gösterdiğini iddia eden bütün sendikalar (bunlar bazı işkollarında 100'e yaklaşmaktadır), tesbit edilmiş ve hepsine Çalışma Bakanlığınca üye sayılarını bildirmeleri için yazı yazılmıştır. Bazı sendikalar, bildirdikleri adreslerde bulunamamış, bazıları cevap vermek gereğini bile duymamışlardır. Yeniden yazılar yazılmış, hayali rakamlarla dolu cevaplar alınmış ve iş uzadıkça uzamıştır.»

2 (a) fıkrasından, «bir sendikanın Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için» **ilgili işkolundaki işçilerin 1/3 ünü temsil etmek zorunda olduğu hususunun anlaşılması gerektiği bana izah edildi. Bu, hiçbir zaman, bir sendikanın mahalli seviyede faaliyetten men edilmesi anlamına gelmemektedir. Bu madde, sadece, bu niteliğe sahip olmayan sendikanın Türkiye çapında faaliyet göstermesine engel olmak gayesini taşımaktadır. Bir başka deyişle, bu madde sayesinde, herhangi bir işkolunda Türkiye çapında temsil yeteneği olmayan bir sendikanın adının başına «Türkiye» ünvanını takmasına engel olunacak ve bu suretle de bir işkolunda faaliyet gösteren sendikalardan hangisinin Türkiye tipi sendika olduğunun tesbiti kolaylaştırılmış olacaktır.**

Bu noktada şu hususa işaret edelim ki, şimdi bizim için bahis konusu olan kanun 274 sayılı kanundur. Bu kanun toplu sözleşme yapma yetkisi ve usulünü düzenlemez. Toplu sözleşme hakkı bir başka kanunla düzenlenir. Bu kanun 275 sayılı kanundur. Ve bu kanunla ilgili değişiklikler henüz parlamentodan geçmemiştir. Dolayısiyle «faal olmak» mutlak surette «toplu sözleşme yapmak» yetkisine sahip olmak demek değildir.

Uygulamada bu maddenin şöyle bir sonucu olacaktır: Küçük sendikalar ya bir araya gelmek suretiyle büyük teşkilâtlar meydana getirecekler, veya halen o işkolunda 1/3 temsil yeteneğine sahip sendika ile birleşecekler ve böylece büyük sendikalar meydana getirilmesi ve küçük sendikaların mevcut avantajlarının kısıtlanması gayesi hasıl olacaktır.

Gerek Türkiye İşçi Partisi, gerekse Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine yapmış oldukları müracaatlarda özellikle bu husus üzerinde durmuşlar ve böylece işçinin kendi seçeceği sendikaya girebileceği anlamındaki Anayasa hakkının ihlâl edilmiş olduğunu, işçinin isteği dışında bir sendikaya üye olmak zorunda bırakıldığını; ayrıca, sendikaların da istemedikleri halde, diğer sendikalarla birleşerek federasyon kurmağa zorlandıkları ve bu uygulamanın da demokrasi prensiplerine aykırı olacağını iddia etmişlerdir.

Bütün bunlardan başka, asıl gürültülerin kopmasına sebep, bundan böyle yeni sendika kurmanın veya mevcut sendikaları geliştirmenin mümkün olamayacağı, zira bu sendikalar yetki almak hususunda faaliyete geçtiklerinde, bütün faktörlerin onların aleyhine işleyeceği yolundaki iddialardır. İddia sahiplerine göre, küçük ve etkisiz sendikalar, yine küçük ve cılız olarak kalacaklar ve hatta biraz büyük sendikalar bile mevcut bir federasyonla veya diğer sendikalarla birleşmek istemezlerse, parçalanacak ve küçük, etkisiz sendikalar hâline geleceklerdir.

Bütün bunlara paralel olarak, 275 sayılı kanuna da bazı değişiklikler getirmek suretiyle, bir sendikanın Türkiye çapında toplu sözleşme yapma hakkına sahip olabilmek için, o işkolunda mevcut işgücünün 1/3 ünü temsil etmesi gerektiği ortaya konulmuştur (halen milli seviyede toplu sözleşme yapabilmek için mevcut işçi sayısının % 50 sini temsil etme zorunluğu vardır).

Hernekadar, mahalli sendikaların adı pek fazla geçmiyorsa da, bundan, kanunun mahalli seviyedeki toplu sözleşmelere veya bu sözleşmeleri yapabilme durumunda olan sendikaların bu hareketlerine engel olacağı gibi bir anlam çıkartmamak gerekir. Bu kanun, mevcut sendika enflasyonuna mani olacaktır; bu bir gerçektir. Zaten kanunda yapılan değişiklikler bu gayeye yönelmiştir. Bununla beraber, 275 sayılı kanunla ilgili değişiklikler henüz Parlamentoya intikal etmemiştir; bu tasarı üzerinde uzun görüşmeler yapılacak ve çoğu Anayasa Mahkemesinin 274 sayılı kanunla ilgili görüşlerinden mülhem, çeşitli fikirler öne sürülecektir. Bu durumu ile kanunun parlamentodan geçmesi beklenmemektedir. Bu yüzden, henüz Parlamentodan geçmemiş bir kanun tasarısının uygulanmasından doğacak muhtemel sonuçlar üzerinde durmak lüzumsuzdur.

2 (c) fıkrası, bu kanun gereğince bir konfederasyonun, Türkiye çapında temsil yetkisine sahip bir kon-

federasyon olarak itibara alınması için, bütün yurtta mevcut işçi sendikalarının 1/3 ünü temsil etmesi ve Türkiyedeki sendikalı işçilerin 1/3 ünü üye olarak bünyesinde bulundurması şartını koymaktadır. Bunun anlamı, bu niteliklere sahip yegâne konfederasyonun Türk-İş olacağıdır. Yine bu kanuna göre, Disk, bundan böyle kendisini konfederasyon olarak lanse edemeyecektir. Halen Türkiyede Türk-İş ve Disk'ten başka üç tane daha konfederasyon olduğunu ve çoğu kimsenin bu konfederasyonların varlığından habersiz olduklarını öğrendim. Bu maddenin gayesi, hükümetin, gerektiğinde sadece Türkiye çapında temsil yeteneğine sahip konfederasyonla istişare etmesini zorunlu kılmaktır. Bu maddeye de itiraz edilmiş ve «bu madde ile Türk-İş'in yeri sağlamlaştırılmış, artık Türk-İş'in devrilmesinin gayri kabil olduğu bir durum yaratılmıştır» şeklindeki iddialar, bu itirazlara dayanak olmuştur. Yine öğrenmiş bulunuyorum ki, kanunda yapılan bu değişiklik, meselâ Disk'i artık faaliyetine son verme zorunda bırakmak gibi bir durum yaratmayacaktır. Yalnız şu var ki, herhangi bir konuda, Hükümet, gerekli istişareyi Disk ile yapmayacaktır.

Bu durumda Disk'in, aynı ismi korumak suretiyle, bir konsey statüsünü benlmsemesi daha doğru olur; zira belki bu suretle, Disk, hiç olmazsa prensip itibariyle halen sahip olmadığı etkili bir teşkilât olma niteliklerine kavuşabilir.

Madde 11

Gerek Türkiye İşçi Partisi, gerekse Cumhuriyet Halk Partisi tarafından bu maddeye yapılan itirazda, «bu kanuna göre, bir kimsenin bir işçi sendikası kurabilmesi için, kuracağı sendikanın ait olduğu işkolunda enaz 3 yıl müddetle bilfiil çalışmış olması» gerektiği belirtilmiştir.

Maddenin bu nitelikte olmasını istediği kişiler, kurulacak sendikanın üyeleri değil kurucularıdır. Bunlar birkaç kişiden ibaret olacağına göre bu birkaç kişinin yukarda belirtilen şartlara uygun olmalarını istemek bence tamamen makûldür ve maddeye yapılan itiraz pek çocukça bir nitelik taşımaktadır. Bu madde bir bakıma, belli bir işkolunu tanımayan yabancıların, o işkoluna nüfuz etmelerine engel olmak ve bu suretle, bu tip küçük sendikaları korumak amacı taşımaktadır. Çünkü, bu çeşit yöneticiler, sendikaların etkili olup olmadığına önem vermeyeceklerdir.

14. Madde, (i ı) fıkraları

Bu fıkralar bir sendikanın, mevcut mevduatının % 30 unu geçmeyecek bir meblağı ile ve daha önce en büyük işçi sendikaları konfederasyonun onayını almak suretiyle, sınai ve iktisadi projelere yatırım yapabileceğini belirtmektedir. Buna göre, uygulamada şöyle bir durum ortaya çıkacaktır: halen kanunun tanımış olduğu yegâne Konfederasyon Türk-İş olduğundan, bu kabil bir tasarrufa girişmeden önce, Disk'e mensup sendikalar bile bu konuda Türk-İş'ten izin almak zorunda kalacaklardır. Bugün Türkiyedeki şartlar dikkate alındığında, bir sendikanın iktisadi işletmelere yatırım yapabileceklerine bir türlü akıl ermemektedir. Zira, dünyanın iktisaden gelişmiş ülkelerinde bile, sendikalar böyle bir tasarrufu güçlükle ve ancak belirli hallerde gerçekleştirebilmektedirler. Halen, herhangi bir Türk sendikasının bu amaca ayırabilecek bir miktar parası olduğuna inanmıyorum.

Madde 23 — Üye aidatları

Bu madde, bir sendikanın, üyelerinden toplanacak aidatın «Check off» sistemi ile tahsil edilmesini işverenden isteyebilmek için hangi kıstaslara uyması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu maddenin aslı sol tarafta, değiştirilmiş şekli sağdadır.

3. Belli bir işyerinde çalışan işçilerin en az dörtte birinin belli bir sendikaya veya bir arada hareket eden muhtelif sendikalara mensup olması halinde bu işçileri temsil ettiğini tevsik eden sendika veya sendikaların yazılı müracaatı ve aidatı kesilecek sendika üyesi işçilerin listesini vermesi üzerine, işveren, üyelik aidatını ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu gereğince o sendikaya veya onun mensubu olduğu federasyona ödenmesi gerekli dayanışma aidatını işçilere yapacağı üc-	2. Kurulu bulunduğu işkolunda yetki almış sendikanın veya yetki alınmamış ise işyerinde çalışan işçilerin 1/4 ünü temsil ettiğini ispat eden sendikanın yazılı talebi ve aidatları kesilecek sendika üyesi işçilerin listesini vermesi üzerine işveren sendika tüzüğü uyarınca üyelerin sendikaya ödemeyi kabul ettikleri aidatları ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu gereğince sendikaya veya sendikanın bağlı bulunduğu federasyona ödenmesi gerekli dayanışma aidatını, işçilere yapacağı üc-

Sendikalar Kanunu değişikliği hakkında

ICFTU

Uluslararası Hür İşci Sendikaları Konfederasyonu

RAPORU

ret tediyatından kesmeye ve hangi işçilerin üyelik veya dayanışma aidatını kestiğini bir liste halinde ilgili sendikaya bildirmeye mecburdur. Bu hükme göre üyelik veya dayanışma aidatını kesmeyen işveren ilgili sendika veya sendikalara karşı, kesmediği aidat tutarınca sorumludur.

ret ödemesinden kesmeye ve kestiği aidatların nevi ile tutarını ilgili sendikaya vermeye ve kesinti listesini sendikaya göndermeye mecburdur. Sendikanın üyesi bulunduğu federasyon veya konfederasyon tüzüğüne göre sendikaca üst kuruluşa verilmesi gerekli aidatı, üst kuruluşun talebi üzerine işveren üst kuruluş aidatlarını sendika aidatlarından keserek federasyon ve konfederasyona gönderir.

İşçi Partisinin görüşü, bu maddede yapılan değişiklik dolayısiyle, bir kısım işçilerin bundan böyle, mensup oldukları sendikalara üyelik aidatı ödemelerine engel olunacağı ve aynı işçilerin, üye olmadıkları sendikalara aidat ödemeleri zorunluğunun yaratılacağı merkezindedir. Cumhuriyet Halk Partisinin görüşüne göre, bu durum eski usulün gerektirdiği, 1/4 çoğunluğa sahip olmak ve bu suretle de «check off» sistemine hak kazanmak üzere sendikaların ortak faaliyet gösterme durumunu ortadan kaldıracaktır. Bu maddenin değiştirilmiş hâli, sadece, «yetkili olmayan sendikalardan» söz etmektedir. 1/4 çoğunluğa sahip olmak üzere ortak hareket edecek sendikalar söz konusu değildir. Maddenin değiştirilmiş metni, pek istisnai bir durumu gözetmektedir. Bu madde hiç değilse, «Check off» sisteminin, Anayasanın teminatı altındaki bir hak olduğu anlamını taşımamaktadır. «Check off» sistemi, mevcut Sendikalar Kanununa göre ve ancak belirli bir takım şartlara uymak suretile kullanılabilecek bir haktır.

Maddede yapılan değişiklik, «Check off» sistemine hak kazanmak için uyulması gereken şartlardır ve bu şartlar «yetki sahibi» için lehte bir durum yaratılacak şekilde değiştirilmiştir. «Yetki sahibi sendika» dan kasıt işkolu seviyesinde toplu sözleşme yapma yetkisine sahip, 1/3 üyeyi temsil eden sendika olabilir. Böyle bir sendika da, işyerindeki kendi üyesi işçilerin aidatlarının ve şayet sendika üyesi olmayan işçileri de kapsayan bir toplu sözleşme yapmışsa, bu sözleşmeden yararlanan, fakat sendikaya üye olmayan işçilerin dayanışma aidatlarının «check off» sistemi ile tahsil edilmesini işverenden isteyebilir. Kanunun bu maddesinin ortaya koymuş olduğu durum şudur: bir işkolunda yetki sahibi olan bir sendika, kapsamına giren bir işyerindeki üyelerinin aidatlarının tahsili hususunda işverenden «check off» sistemi uygulamasını istediğinde, o işyerindeki karşı sendika, kendisinden daha fazla sayıda üyeye sahip olsa bile, işveren bu sendikaya «check off» sistemini uygulayamayacaktır. Bu maddenin yarattığı çelişmeye kanun metninin Türkçeden yapılan tercümesinin ya da asıl Türkçe metinde açıklığa kavuşturulmamış olmasının sebebiyet vermesi muhtemeldir.

Bir bakıma, maddenin esas inceliği belki de özellikle buradadır; bir başka deyişle değiştirilmiş şekli ile kanun, indirekt olarak işkolu seviyesinde yetki sahibi olmayan sendikaların mevcut olabileceklerini teslim etmekte ve bu sendikaların faaliyetlerini müsbet bir şekilde devam ettirmelerine imkân vermek üzere, bu tip sendikalara, herhangi bir işyerindeki işçi sayısının 1/4 üne sahip olmasalar dahi «check off» sistemine giden yolu kapatmamaktadır.

Yine görüleceği üzere, kanunun değiştirilmiş olan bu maddesi gereğince, Konfederasyon veya herhangi bir federasyon, mensubu olan bir teşkilâtın üyelik aidatının tahsili için ilgili işverenden «check off» sistemi uygulamasını isteyebilir. Bu konuda fikirlerine baş vurduğum Türk-İş yöneticileri, üye kuruluşlarından bir çoğunun Türk-İş'e düşük üye sayısı üzerinden aidat ödemekte olduklarının bir gerçek olmasına rağmen, Türk-İş'in yine de böyle bir yola gitmeyeceğini, ancak üyelik yükümlülüğünü normal şekilde yerine getirmeyen, yükümlülüğünü ısrarla çiğneyen bazı üyeler için böyle bir uygulamanın bahis konusu olabileceğini belirttiler.

Sözleşmeler

Teksif onbin işçi için sözleşme imzaladı

Aralık ayı içinde Türk-İş'e bağlı yedi Sendika sözleşme yaptı

Aralık ayında çeşitli işçi kuruluşları tarafından yapılan toplu sözleşmelerle çok sayıda işçi ücret artışı ve ileri sosyal haklara kavuştu.

Bu arada tekstil işkolunda Adana'daki Bossa, Paktaş ve Güney Sanayii fabrikalarında çalışmakta olan toplam onbin işçiyi kapsayan dördüncü dönem toplu sözleşme görüşmeleri de tamamlandı. İşveren temsilcileriyle, Teksif Sendikası yöneticileri tarafından Ankara'da kabul edilen yeni sözleşmeye göre, işçilerin günlük ücretlerine iki yıl için 12 lira zam yapıldı.

Yeni sözleşme 29 Ekim'den itibaren geçerli sayılacak. Sözleşmede, işçilere yeni başka ekonomik ve sosyal haklar da sağlandı.

★

GENEL-İŞ ERZİNCAN BELEDİYESİ İLE ANLAŞTI

Genel-İş Sendikası Erzincan Belediyesi ile yaptığı toplu sözleşmede üyesi işçilerin ücretlerine artış sağladı ve sosyal haklar elde etti.

Sözleşmeye göre, asgari ücretin altında olan bütün ücretler günde 16,50 liraya, ayrıca seyyanen 250 kuruş zam, günlük 350 kuruş yemek parası, her çocuk için 10 lira zam, elbise ve ayakkabı yardımı ile evlenme ve ölüm yardımı kabul edildi.

★

LİKAT-İŞ'İN SÖZLEŞMESİ

Likat-İş Sendikasının Denizcilik Bankası Anonim Ortaklığı ile devam eden sözleşme görüşmeleri Aralık'ta sona erdi.

4000 işçinin yararlandığı sözleşme ile, saat ücreti ile çalışan işçilere yüzde 33 oranında, yevmiye ile çalışanlara günde 10-20 lira, ay hesabı ile çalışanlara seyyanen 125 lira ton ücreti ile çalışanlara da yükleme 44 kuruş, boşaltma 24 kuruş, kömür ton ücretlerine 38 kuruş zam yapıldı. Ticari eşya ton ücretlerine ise 15 kuruş artış sağlandı. Yemek ücretlerinin 3,5 lira olarak belirlendiği sözleşmede ikramiye verilmesi ve diğer sosyal haklar elde edildi.

★

GES-İŞ ELEKTRİK KURUMU İLE ANLAŞTI

Ges-İş Sendikası Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) ile toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya vararak bir protokol imzalandı. Kovada II santralında çalışmakta olan işçiler ücret ve sosyal haklarda önemli artışlar elde ettiler. Sözleşmeden 300 işçi yararlanacak.

★

SAĞLIK-İŞ'İN YAPTIĞI SÖZLEŞME

Sağlık-İş Sendikası Yenişehir Sağlık Yurdu ile sözleşme imzaladı. İki yıl süreli sözleşme gereğince, işçi maaşları birinci yıl 100, ikinci yıl 50 lira arttırılacak, çocuk zammı 10 liradan 20 liraya çıkarılacak.

★

AĞAÇ-İŞ SENDİKASININ SÖZLEŞMESİ

Ağaç-İş Sendikası İstanbul'da kurulu bulunan İl Kur Kontraplak fabrikası ile ikinci dönem toplu sözleşmesini Aralık ayı ortalarında yaptı. 120 işçinin yararlandığı sözleşmeye göre, ücret artışı yanında yeni sosyal haklar da elde edildi.

★

TARIM-İŞ'İN SÖZLEŞMESİ

Türkiye Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri Sendikası ile Tarım Bakanlığı Erozyon Genel Müdürlüğü arasındaki sözleşme Aralık ayı sonunda imzalandı. İki süreli sözleşme gereğince ücretlere seyyanen 4 lira zam, 275 kuruş yemek parası, 600 lira ölüm yardımı, 10 lira çocuk parası, yılda iki maaş tutarında ikramiye ile elbise yardımı elde edildi.

Sosyal güvenlik

Yapı işçileri için iş sağlığı ve iş güvenliği tüzüğü

Yapı işlerinde çalışan işçilerin iş sağlığı ve iş güvenliğini düzenleyen tüzük 4 Aralık'ta yürürlüğe girdi.

Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca ortaklaşa hazırlanan tüzük, her çeşit yapı ve kazı işleriyle bu işler sırasında kullanılan iskele ve merdivenlerde alınacak güvenlik tedbirlerini kapsıyor.

Yapı işçilerinin iş sağlığı ve güvenliğini düzenleyen tüzüğe göre, işveren, her işyerinde bir **«Yapı İş Defteri»** bulunduracak ve bütün işlerini Hükümet ve mahalli belediyelerce yeterliliği onaylanmış bir kişinin gözetiminde yürütecek.

Tüzüğe göre, zorunlu haller dışında bütün yapılarda gündüz çalışacak. İşyerindeki tehlikeli bölümler ise geceleri kırmızı ışıklarla aydınlatılacak. Yapı işçilerinin iş sağlığı ve güvenliğini düzenleyen tüzük, işçilerin kazılarda ıslak elbiseyle çalıştırılmasını yasaklıyor. Tüzük, dinamit ya da öteki patlayıcı maddelerle açılan yerlere en az bir saat geçmeden ve yetkili elamanların patlayıcı maddelerle açılan yerlere en az bir saat geçmeden ve yetkili elamanların izni olmadan işçilerin sokulmasını da önlüyor.

Yapı işçilerinde kullanılan iskeleler ise, ıskarta, tamir edilmiş ya da boyanmış kerestelerle yapılacak. Bunların yapımında kullanılan çivilerin boyu da on santimetreden kısa olmayacak.

Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren **(Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş güvenliği Tüzüğü)** işverenleri ölüm, yaralanma ya da zehirlenmeyle sonuçlanan olayları en kısa zamanda Çalışma Bakanlığına duyurmak zorunda bırakılıyor.

Grevler

Teksif Sümerbank fabrikalarında greve gidiyor

Aralık ayı sonlarına doğru Teksif Sendikası Genel Sekreteri Vahap Güvenç'in basına yaptığı açıklamada, Sümerbank Genel Müdürlüğü ile bir süredir yapılan sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılamadığını ve 23 işyerinde 27 bin işçinin greve gitme kararının alındığını söyledi.

Teksif Sendikasıyla Sümerbank Genel Müdürlüğü arasındaki görüşmelerin uyuşmazlığa düşmesi sonucu konu Uzlaştırma Kurulunda görüşüldü, ancak kurul üyelerinin bir karara varamaması üzerine, sendika, grevin kaçınılmaz olduğunu ve işçi haklarının bu yolda alınacağını bildirdi.

Güvenç, bu konudaki kararını açıklarken, kanuni prosedür yerine getirilir getirilmez greve derhal başlanacağını ve durumun tüm teşkilata duyurulduğunu söyledi.

ŞEVKET YILMAZ'IN DEMECİ

Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz, anlaşmazlık konusunda bir demeç verdi ve **«Teksif üyelerinin hak ve menfaatini her zaman koruyacak güçtedir»** dedi ve şu açıklamada bulundu :

«Sümerbank'a bağlı işyerlerinde dördüncü dönem toplu iş sözleşmesi görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Toplanan Uzlaştırma Kuruluna görüşlerimizi intikal ettirdik. Başta ücret zammı, çocuk parası ve kıdem zammı üzerinde görüşbirliğine varılamamıştır. Uzlaştırma Kurulunun tutanağını bugün aldık. Genel Yönetim Kurulu 6 gün içinde müzakere ederek gereken kararı verecektir. Şunu belirtmek isterim ki, Teksif üyelerinin hak ve menfaatlerini her zaman koruyacak güçtedir.»

TÜRK-İŞ'İN BİLDİRİSİ

Sümerbank'taki işyerlerinde grev hazırlıkları süratle gelişirken, Türk-İş 26 Aralık'ta bir bildiri yayınladı ve grevi Teksif ile birlikte yöneteceğini, bugüne kadar olduğu gibi bu grevde de başarıya ulaşılacağını kamuoyuna açıkladı.

Bildiride, grevle ilgili olarak basında yer alan Türk-İş ile Teksif arasında anlaşmazlık çıktığı şeklindeki yayının gerçekle ilgisi olmadığı da kaydedilerek şöyle deniyordu :

«Türk-İş'le Teksif Sendikasının tam bir işbirliğiyle yürütecekleri grev, Türk İşçi Hareketinin tam bir desteği ile başarıya ulaşıncaya kadar sürdürülecektir. Sümerbank anlaşmazlığı dolayısiyle basında yer alan ve Türk-İş'le Teksif Sendikasının arasının açıldığı yolundaki haberlerin gerçekle ilgisi bulunmamaktadır. Türk-İş teşkilatı, hergün biraz daha güçlenen bir dayanışma içinde bulunmaktadır. Türk-İş'in bünyesinde şerefli bir yer işgal eden Teksif Sendikası, Sümerbank uyuşmazlığı konusunda da Türk-İş'le tam bir görüş birliği halinde, Sümerbank işçisinin haklarını alması için mücadele kararındadır.»

Türk-İş'in bildirisinden sonra Sümerbank Genel Müdürlüğü de bir açıklama yaptı, **«anlaşma yolları henüz açıktır»** demesine rağmen, sendika isteklerinin kabulünde en ufak bir fedakârlığa girmedi.

Aralık ayı sona ererken bu konuda taraflar arasında bir anlaşma sağlanamamış, Teksif Sendikası da grev hazırlıklarını sıkılaştırmıştı.

YARIMCA SERAMİK'TE GREV...

Sümerbank Genel Müdürlüğü, bir yandan Teksif Sendikası ile grev durumuna girerken, uzun bir süre, Türk-İş'e bağlı Çimse-İş Sendikası ile Seramik Fabrikasındaki 1200 işçi adına yürüttüğü toplu sözleşme görüşmelerinde de, iyi niyetli davranıştan uzak bir tutum içinde bulunuyordu.

Birbirini kovalayan görüşmeler daima olumsuz sonuçlandı, sendika bütün çabalarına rağmen, işveren Sümerbank'ı işçi haklarını vermeye razı edemedi.

22 Aralık sabahı saat 6 da, Yarımca Seramik Fabrikasında çalışan tüm işçiler greve başladılar. Sendikanın aldığı kararı uygulayan işçiler üç gün grevi sürdürdüler.

25 Aralık günü devam eden görüşmeler başarı ile bitti ve, Sendika Genel Başkanı Hasan Türkay basına açıklamada bulunarak uyuşmazlığın çözümlendiğini söyledi.

Türkay, Yarımcadaki bu grevle birlikte yürütülmekte olan Bozüyük Seramik Fabrikasındaki grevin de kaldırıldığını sözlerine ekliyor, sözleşme ile işçilerin saat ücretlerine 100 kuruş zam yapıldığını, çocuk parasının ilk yıl 15, ikinci yıl da 20 liraya çıkarıldığını, ayrıca çeşitli sosyal haklar da alındığını açıklıyordu.

PETROL-İŞ'İN GREVİ

Petrol-İş Sendikası Gebze'de kurulu bulunan Bayer Tarım İlâçlama Fabrikasında sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varamamasından ötürü Aralık ayı başında grev uygulamasına geçti. 200 işçinin katıldığı grev, başarı ile devam etti ve Aralık ayı sona erene kadar sürdü.

GEMLİK GREVİ

Ücretler konusundaki anlaşmazlığın sonuçlandırılmaması nedeniyle Ekim ayında başlayan Petrol-İş'in Gemlik Viskoz Fabrikasındaki grev Aralık ayında da devam etti.

555 işçinin katıldığı Sümerbanka ait fabrikadaki grev nedeniyle makinelerin paslanma tehlikesi başgösterince, sendika Başbakana müracaat ederek milli sanayiin işçi haklarını vermemek bahanesiyle yokedilmesine karşı çıkılmasını istedi. Ancak bütün uyarma ve çabalar boşuna oldu ve bir sonuç alınamadı.

TEK GIDA-İŞ'İN POLATLI GREVİ

Aralık ayında bir başka grev de Polatlıda başladı. Tek Gıda-İş Sendikasının Polatlı Ekmek Fabrikasında çalışmakta olan işçiler adına yürüttüğü sözleşme görüşmelerinde ücret ve sosyal haklar konusunda anlaşmaya varılamaması nedeniyle greve 9 Aralık'ta başlandı.

Grev süresinde, Polatlı Belediye Başkanının halkı tahrik edici konuşmalar yapması ve sendika ile grevci işçiler aleyhinde bir tutuma girmesi sendika tarafından güçlükle önlendi.

Dünyada

Confédération Européenne
des Syndicats Libres dans la Communauté

Europäischer Bund
der Freien Gewerkschaften in der Gemeinschaft

Brüssel, den 14. Dezember 1970
TR/MH

TÜRK - İŞ
z.H.v. Herrn Seyfi DEMIRSOY

Ankara
Beyindir Sokak 8

Lieber Kollege Demirsoy,

vielen Dank für Ihr Schreiben vom 11. November! Ich habe nicht eher auf diesen Brief geantwortet, da ich Ihre Anfrage vorerst dem Exekutivausschuss vorlegen musste. Dies werden Sie auch aus den Unterlagen bestimmt entnommen haben.

In der am 10. Dezember stattgefundenen Sitzung hat der Exekutivausschuss den Antrag der "TÜRK - IS" als assoziiertes Mitglied in den EBFG aufgenommen zu werden einstimmig gebilligt. Dabei ist von der Exekutive unterstrichen worden, dass das Statut eines assoziierten Mitgliedes weder für "TÜRK- IS noch für den Europäischen Bund mit finanziellen Verpflichtungen verbunden ist.

Ich hoffe, dass ein Vertreter an der nächsten Exekutivausschusssitzung am 11. und 12. Februar in Brüssel teilnehmen wird, so dass wir die Möglichkeit haben, nähere Einzelheiten über die Form der Zusammenarbeit festzulegen.

Indem wir Sie in unserem Bund herzlich begrüssen, verbleiben wir in der Hoffnung auf eine gute Zusammenarbeit.

Mit freundlichen Grüssen

T. RASSCHAERT
Generalsekretär

«10 ARALIK 1971 TARİHİNDE YÖNETİM KURULUMUZ TOPLANMIŞ, TÜRK-İŞ'İN EBFG'YE ASOSİYE ÜYELİĞİ OYBİRLİĞİ İLE KABUL EDİLMİŞTİR. SİZE YÜREKTEN HOŞ GELDİNİZ DER, İŞBİRLİĞİMİZİN DAHA DA GÜÇLENECEĞİNE İNANIRIZ.»

Türk - İş Ortak Pazar İşçi Sendikaları Konfederasyonu üyesi oldu

10 Aralık 1971 günü Brüksel'de toplanan Avrupa Hür İşçi Sendikaları Ortak Pazar Konfederasyonu (EBFG) nun Yönetim Kurulu, Türk-İş'in assosiye üyelik talebini oybirliği ile kabul etti. Böylelikle artık Türk işçileri, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve ona bağlı Uluslararası İşkolu Sendika Federasyonları (ITS) dışında, Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi altı ülkenin kurmuş olduğu Konfederasyonda da temsil edilecek. EBFG'nin, Topluluk üyesi ülkelerin dışında kalan işçi Sendikaları Konfederasyonlarıyla ilişki kurması ve bunları da bünyesinde toplayarak bir Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu kurma yönünden çaba sarfetmesi, Türk-İş'in bu kuruluşa katılmasının önemini göstermektedir.

EBFG'NİN TARİHÇESİ

Avrupa Ekonomik Topluluğunun kurulmasından kısa bir süre sonra, Ortak Pazar ülkeleri işçi sendikaları, merkezi Brüksel'de olan bir **«Ortak Sekreterlik»** kurmuşlardı. Ortak Sekreterlik altıncı olağan genel kurulunu 23-25 Nisan 1969 tarihleri arasında Hollanda'nın Den Haag şehrinde yaptı. Açılış konuşması Alman İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Ludwig Rosenberg tarafından yapılan Genel Kurul da **«Avrupa Hür İşçi Sendikaları Ortak Pazar Konfederasyonunun»** kurulması kararlaştırıldı.

Tüzük ve temel ilkeleri bu Genel Kurulca tesbit edilen Konfederasyonun Başkanlığına Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu (NVV) Başkanı André Kloos, Genel Sekreterliğe Belçikalı sendikacı Thée Rasschaert seçildi. Genel Sekreter yardımcılıklarına Walter Braun, Alfred Misslin ve Carlo Savoini'nin getirildiği Genel Kurulda, Hollanda Dış İşleri Bakanı ve ICFTU Genel Sekreteri Harm Buiterde ilginç birer konuşma yaptılar.

ORTAK PAZAR ÜLKELERİ SENDİKALARININ ŞİKAYETLERİ

Ortak Pazar ülkeleri işçi sendikaları, kuruluşundan buyana Avrupa Ekonomik Topluluğunun amaçlarının gerçekleştirilemediğinden şikayet etmektedir. Hür sendikacılık hareketinin bu konudaki değişmez görüşü, Ortak Pazar kanalıyla **«Avrupa Birliğinin»** realize edilmesi. Sendikalara göre, bu nedenle Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye olmak isteyen demokratik ülkelere Topluluğun **«kapıları»** açılmalıdır.

THEO RASSCHAERT
Ortak Pazar İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri

AET — TÜRKİYE KARMA PARLAMENTO KOMİSYONU
1969 yılında Paris'teki toplantı

SENDİKALARIN İSTEKLERİ

Den Haag'taki kuruluş toplantısından beri EBFG Ortak Pazar ülkelerinden bazılarının Topluluğu genişletmemek hususunda kasıtlı tutumlarını yermektedir. EBFG, özellikle ortak bir yakıt, enerji ve ulaştırma politikasının belirlenmesini, ortak sınaî tarımsal ve sosyal politikaların uygulanmasını istemektedir. EBFG ve ona bağlı AET üyesi ülkeleri sendikalarına göre, Ortak Pazar'ın ekonomik ve sosyal politikasında bir durgunluk vardır. Çeşitli sorunlara ilişkin politikalar birleştirilmeli, iyi bir şekilde koordine edilmelidir.

DEV ŞİRKETLERLE MÜCADELE İÇİN GÜÇLÜ BİR BİRLİK

Den Haag'taki kuruluş kongresinde temel konu: **«gün geçtikçe devleşen ve ülkeler arası faaliyette bulunarak münferiden kontrolü imkansızlaşan şirketlerin durumu»** oldu. Zaten Hür Sendikacılık hareketini özel olarak bir AET işçi sendikaları Konfederasyonu kurmaya iteleyen ana neden bu idi. Hür sendikacılık hareketi, bu tip dev şirketlerin karşısına çıkabilmek için, işçi hareketinde bağları daha sıklaştıracak bir teşkilâtlanma tarzını düşünmüştü. Böylelikle, statüsü gene hür sendikacılık hareketince belirlenen ve Alman Metal Sanayii Sendikası (IG Metall) Başkanı Otto Brener tarafından genel kurula sunulan **«Avrupa Hür İşçi Sendikaları Ortak Pazar Konfederasyonu»** meydana getirildi.

BU BİR BÖLÜNME DEĞİLDİR

Yeni kuruluş, hür sendikacılık hareketinde bir **«bölünmenin»** işareti değildir.

Pek çok çevreler, özellikle doğu kanaatı ICFTU'nun parçalandığını ve zengin Avrupa sendikalarının diğer gelişmekte olan ülkelerin fakir ve zayıf sendikalarından koparak kendi başlarının çaresini aradıklarını öne sürdü. Bu görüşü benimsemiş veya öyle gözükmek isteyen pek çok Avrupalı işveren de mevcuttu.

Bu idiaların gerçekle hiç bir ilgisi yok. Hür sendikacılık hareketi günden güne devleşen ve uluslararası faaliyet gösterip işi tekelciliğe kadar dayıyan bir takım dev şirketleri kontrolü altına almak amacını gütmektedir. Bu tip dev şirketlerin kontrolünü tek bir ülkeden yapabilme olanağı artık kaybolmuştur. ICFTU, Ortak Pazar içindeki sendikal politikanın yeni bir teşkilatlanma şekliyle daha verimli ve olumlu şekilde yürütülebileceği inancında.

EBFG'NİN YENİ BAŞKANI

Türk-İş'in EBFG'nin üyeliğine kabul edildiği yönetim kurulu toplantısında görüşülecek olan bir önemli konu daha vardı. O güne kadar EBFG'nin Başkanlığını başarıyla yürütmüş olan, Da André Kloos hem EBFG'deki, hem de Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanlık görevinden ayrılıyor ve Hollanda Radyo, Televizyon Kurumunun başına geçiyordu.

EBFG Yönetim Kurulu üyeleri André Kloos'a AET bünyesindeki sendikaları birleştirmek yönünden

HEİNZ O. VETTER
Ortak Pazar İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı

sarfettiği çabalar ve başarılı çalışmalar nedeniyle teşekkür ederken yeni başkan olarak Heinz O. Vetter'i seçiyorlardı.

O. VETTER KİMDİR?

Halen Alman İşçi Sendikaları Birliği Başkanı bulunan Vetter, 1917 yılında doğdu. 1924 yılından 1932 yılına kadar ilk okul tahsilini tamamladı ve 1932 den 1937'e kadar tornacı olarak çalıştı. Daha sonra tekrar tahsiline devam eden Vetter, 1939 yılında lise bitirme imtihanlarını tamamladı.

1939 yılında askere alman Vetter, döndükten sonra 1946-49 yılları arasında tekrar bir maden işletmesinde tornacılık yaptı. Yeni iş hayatıyla birlikte Maden ve Enerji İşçileri Sendikasına kaydoldu ve sendika temsilciliği görevine seçildi.

Sendika tarafından DGB'nin Hamburg'daki İktisat ve Politika Akademisine gönderildi ve 1949 yılından 1959 yılına kadar Akademide tahsil gördü. 1952 yılında ise Maden ve Enerji İşçileri Sendikasında görev aldı. 1960 yılında sendika yürütme kuruluna, 1964 yılında ise başkan vekilliğine seçildi. 1969 yılının Mayıs ayında yapılan DGB Genel Kurulunda ayrılan Ludwig Rosenberg'in yerine DGB Başkanlığına seçildi. Aynı yıl seçimleri kazanan Sosyal Demokrat Parti ise kurduğu yeni kabineye Maden ve Enerji İşçileri Sendikası Başkanı Walter Arendt'i alıyor ve kendisine Çalışma Bakanlığı görevini veriyordu.

HOLLANDA'DA GENEL GREV
Türk ve Hollandalı işçiler elele

Hollanda'da 30 bin Türk işçisi genel greve katıldı

Geçtiğimiz ay içersinde Hollanda sendikal alanda yeni gelişmelere sahne oldu ve İngiltere'de başgösteren sendikal hareketler Hollanda'ya da sıçradı. İngiltere'de büyük ölçüde hayatın durmasına sebeb olan grevler, bu kez kısa bir süre içinde olsa Hollanda'da gözüktü.

BAŞARI DERECESİ ŞÜPHEYLE KARŞILANAN GENEL GREV

Artan hayat pahalılılığı karşısında ücretlerin de uzun süreden beri artırılmasını isteyen sendikalar, bütün Hollanda'da iki saat süreyle **«geçici bir ihtar grevi»** yapacaklarını açıklamışlardı.

Hollanda'nın çeşitli kesimlerinde heyecan yaratan **genel grev ihtarı»** gene belirli çevrelerce şüpheyle karşılanmıştı. Özellikle Hollanda'da çalışan yabancı işçilerin bu harekete katılmayacakları ve **«grev kırıcı»** faaliyetlere girişecekleri ileri sürülüyordu.

TÜRK İŞÇİLERİ GREV KIRICISI MI?

Yabancı işçilere şüpheyle bakan Hollanda'lılar, özellikle Türk işçilerinin genel grevde kırıcı faaliyet göstereceklerinden söz ediyorlardı. Ancak, istenilen haklar verilmediği takdirde en kısa süre içersinde genel greve gideceklerini açıklayan sendikalara, Hollanda'da çalışan 30 binden fazla Türk işçisi, sendikalarının bu kararını benimsediklerini ve Hollanda işçileriyle birlikte dayanışma grevine gideceklerini açıkladılar.

BÜYÜK GÜN GENEL GREV

Genel grev günü bütün şüphelerin asılsız olduğu anlaşıldı. Türk işçileri tam bir dayanışma ve sendikal anlayış içersinde olduklarını gösterdiler. O gün çalışan tek bir Türk işçisine bile rastlanmadı.

Fabrikaların acı düdükleriyle birlikte başlayan **«genel grev»** sırasında, Hollanda da hayat felce uğradı. Araçlar durdu, telefonlar kesildi, tren, uçak seferleri iptal

edildi, fabrikaların önü protesto gösterisi yapan işçilerle doldu. İşçilerin ellerindeki pankartlar arasında Türkçe ve Hollandaca yazılmış olanlar dikkati çekti.

GAZETECİLER VE TÜRK İŞÇİLERİ

Genel grevden önce haklarında çeşitli sözler edilen, Türk işçilerinin çevresini saran gazeteciler, Türk işçilerinin uyanıklığı karşısında hayretlerini gizliyemediler. Gazetecilerle yapılan görüşmelerde Türk işçileri, Hollanda Hükümetini suçluyarak haklarının verilmediğini, çalışma ve yaşama şartlarının çok kötü olduğunu belirttiler.

Lisan ve yabancı ülke şartları nedeniyle Hollandalı işverenler tarafından istismar edildiklerini öne süren Türk işçileri, dışarda talep edilen yüksek kiralardan, işyeri yurtlarının bakımsızlığından şikayet ettiler.

Genel grev bitişiyle birlikte Türk işçileri Hollanda kamuoyunun ve işçilerinin gönlünü bir kere daha fethetmişlerdi.

HOLLANDA'DA GENEL GREV HAYATI FELCE UĞRATTI
Boş rayları bekleyenler

Almanyada iki milyon yabancı işçi var...

Federal Almanya İş ve İşçi Bulma Kurumunca yapılan istatistiklere göre, çalışan yabancı işçi sayısının 1970 yılı sonunda 2 milyonu aşacağı açıklandı.

Eylül ayı sonu itibariyle Almanya'da 1 milyon 950 bin yabancı işçi bulunduğu aynı çevreler tarafından bildirildi. Resmi kaynaklar Eylül sonundan yıl başına kadar en az 50 bin yabancı işçinin daha geleceğini tahmin ediyorlar. Böylelikle bu konjonktür devresinde, 2 milyon yabancı işçi istihdamı ile yıl sonunda zirveye ulaşılacaktır.

EKONOMİK DALGALANMALAR VE YABANCI İŞÇİLER

Almanya'daki firmaların Türklere büyük ilgi gösterdiği ve önümüzdeki yıllarda sayılarının devamlı artacağı ilgililerce söyleniyor. Ancak unutulmaması gereken husus yabancı işçi sayısının ekonomik dalgalanmaya özel bir tepki göstermesidir. Ekonomik krizlerin ilk tesirleri yabancı işçiler üzerinde olmakta ve sayılarında şiddetli bir azalma meydana gelmektedir.

Örneğin, Federal Almanya'daki son ekonomik kriz sırasında pek çok yabancı işçi ülkelerine dönmek zorunda kaldı. Kriz nedeniyle işyerleri önce çalıştırdıkları yabancı işçilerin işlerine son verdi ondan sonra iş saatlerini kısaltmak, fazla mesaileri kaldırmak ve hatta nöbetleşe çalışma sistemini kurmak gibi tedbirler aldı. Ekonomik kriz ilk başta maden ocaklarında gözükmüştü. Kapanan maden ocaklarından ayrılan yerli maden işçileri başka bir meslek öğrenimine başlarken, üç aylık süre içersinde yeni bir iş bulamıyan yabancı işçiler ise valizlerini toplayıp yurtlarına dönmek zorunda kaldılar.

TOPUN AĞZINDA

Bu kriz döneminde yabancı işçilerin büyük bir kısmı tam bir panik içersindeydiler. Madenlerde başlayan krizin, demir çelik sanayiine de sıçraması krizin etki alanını daha da genişletti. Bu olay, yabancı işçilerin ekonomik krizlerde topun ağzında durduklarını bir kere daha gösterdi.

Ekonomik kriz nedeniyle doğan bu son iş durgunluğu sırasında, Federal Almanya'da çalışan yabancı işçi sayısı Ocak 1968 tarihinde 903 bine kadar düşmüştü. Son zamanlarda meydana gelen iş gelişimi nedeniyle ise bu rakkam şimdi iki misline ulaşmış bulunuyor.

YABANCI İŞÇİLERİN MİLLİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Halen Federal Almanya'da çalışan her on işçiden biri yabancı uyruklu. Son zamanlarda özellikle Yugoslav işçilerinde büyük bir artış görülüyor. Son zamanlara kadar ortak pazar üyesi İtalyanlar daima birinci sırayı teşkil ediyorlardı. Yugoslav işçilerinde meydana gelen büyük artış, yaz aylarından itibaren İtalyanları ikinci sıraya itti.

Halen Yugoslav işçileri en kalabalık grubu meydana getiriyor, onları İtalyan ve Türk işçileri iz-

YURT DIŞINDA BİR TÜRK
Yabancı işçinin çilesi

liyor. Son istatistiklere göre milliyetleri üzerinden yabancı işçilerin dağılımı şöyle:

% 22 Yugoslav,
% 20 İtalyan,
% 18 Türk,
% 12 Yunan,
% 9 İspanyol,
% 19 çeşitli milletlerden.

1971 yılında Federal Almanya'da çalışan yabancı işçi sayısının daha da artması bekleniyor. Ancak diğer yandan bazı çevrelerce, ekonomik dalgalanmalar olabileceği ve böylelikle yabancı işçi sayısında tekrar azalma olacağı da öne sürülüyor.

İŞVERENLERİN OYUNU

Bu arada göz önünde tutulması gereken diğer bir konu, bazı Alman işverenlerinin işçilere daha az ücret ödemek için uyguladıkları taktiktir.

Son zamanlarda bazı Alman işverenlerinin, bir yandan işçi talebinde bulunurken, bir yandan da çalıştırmakta oldukları yabancı işçilerin işlerine son vermeleri dikkati çekiyordu. Örneğin, Siemens Firması Berlin'deki işyerinde çalışan 400'e yakın Türk işçisini 1970 yılının yaz ortasında işten çıkardı.

TÜRK İŞÇİLERİ TEMBEL Mİ, KABİLİYETSİZ Mİ?

Bu tutumdan ilk bakışta iki anlam çıkartılabilinir.

— İşyeri zarar etmektedir ve bunun neticesi işveren tensikata gitmiş, işyerinde en kalabalık yabancı işçi grubu olan Türk'leri işten çıkartmıştır.

— Veya, sayıları 400'ü bulan Türk işçileri işyerinde verimli olamamış anlaşmazlıklar doğmuş işveren de işlerine son vermiştir.

Ancak işverenin bir yandan Türk işçilerini işten çıkartırken diğer yandan yine Türkiye'den işçi talebinde bulunması birinci iddiayı çürütüyordu. Aynı şekilde bu kadar kalabalık bir işçi grubunun tümünün birden verimsiz oldukları, anlaşmazlık doğurdukları iddia edilemezdi. Zaten ortada her hangi bir anlaşmazlık yoktu. Ve işten çıkartılmayı Türk işçileri büyük bir hayretle karşılıyorlardı. Diğer yandan Türk işçileri, iş ahlakı ve di-

ALMAN İŞVERENİ: «— NEYSE TÜRKMÜŞ, BEN DE BİZİMKİLERDEN BİRİ SANMIŞTIM..»

siplini nedeniyle Alman işyerlerinde en çok aranan yabancı işçi vasfını taşıyorlardı.

TEK HEDEF DAHA FAZLA KAZANÇ

İlk bakışta anlamsız gözüken bu tutumun nedeni, aslında işçilere daha az ücret ödemekten başka bir şey değildi.

Böylelikle taban ücreti uygulayarak getirdiği yeni yabancı işçileri (ki bunların büyük bir çoğunluğu Türk işçisidir), iki veya daha çok yıldır işyerinde çalışan ve kıdemlerinden dolayı daha yüksek ücrete hak kazanmış olan yabancı işçilerin yerine aldılar.

Genellikle bir yıllık kontratları bulunan ve yeni işbaşı yapan yabancı işçiler de kıdemli hale gelinceye kadar çalıştırılacak ve tam kıdem zamlarından yararlanacakları sırada yeni getirilecek olan yabancı işçilerle değiştirilmeğe çalışılacaktır. Siemens'deki bu tatbikatı AEG, Bosch gibi Firmalarında benimsediği gözüküyor. Ancak Alman Sendikaları Birliği ve ona bağlı sendikaların yeni toplu sözleşmelerde bu sakıncalı durumun önüne geçecekleri umuluyor.

Berlin'de sendika uzmanları semineri

Geçtiğimiz ay içersinde Türk-İş, Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) ile ortaklaşa Avrupa'daki Konsolosluklarımızda görevli bulunan, sosyal yardımcı sendika uzmanları için Berlin'de bir seminer düzenledi. Seminere Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün'de konuşmacı olarak katıldı.

İLGİ İLE İZLENEN SEMİNER

6-12 Aralık 1970 tarihleri arasında düzenlenen seminerde, sendika uzmanlarına Avrupa sendikaları hakkında genel bilgi verildi ve özellikle yurt dışında çalışan Türk işçilerinin sorunları üzerinde duruldu. Türkçe yayın yapan Alman Radyo ve Televizyonu tarafından da izlenen seminerde Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün, Türk-İş'in görüşlerini açıkladı ve turist işçi sorununa değindi. Daha sonra Türkçe yayın yapan Alman radyosuna bir beyanat verdi.

ÖMER ERGÜN'ÜN BEYANATI

Böyle bir seminerin uzun süreden beri düşünüldüğünü ve bu gün gerçekleştirilmiş olmasından dolayı duyduğu memnuniyeti belirten Ergün; **«Türk-İş'in, DGB ile sıkı bir işbirliği mevcuttur. Bu seminerin yapılmasına DGB delegasyonunun Türkiye'yi son ziyaretinde karar verilmişti. Böylelikle Konsolosluklarımızda görevli bulunan sendikacı arkadaşlarımız yaşadıkları ülkelerin sorunları ve sendikacılık hareketleri hakkında geniş bilgi toplayabildiler. Yurt dışında çalışan Türk işçilerinin sorunlarının çeşitli açılardan tartışılması bu sorunları daha yakından tanımamıza yol açtı.»** dedi.

PARÇALANMIŞ ALMANYA

Türk-İş Avrupa Temsilciliği tarafından da izlenen seminer altı gün sürdü. Seminer sırasında Doğu Berlin'e bir gezi düzenlendi, parçalanmış Almanya'nın sorunlarıyla Doğu Almanya'nın sosyal ve ekonomik durumu üzerinde duruldu. Utanç duvarı önünde sendikacılar, harplerin bir milleti nasıl parçaladığını ibretle seyrettiler.

Her yönüyle başarılı geçen ve amacına ulaşan seminerden ayrılan sendika uzmanları, görevli oldukları ülke ve şehirlere dağılırken birbirleriyle olan bağlarını kuvvetlendirmiş, yabancı sendikacılarla tam bir dayanışma içine girmişlerdi.

Türk-İş'e bombalı saldırı..

Türk-İş Genel Merkezi 29 Aralık gecesi saat 21.15'te meçhul kişiler tarafından bombalı bir saldırıya uğradı. Binanın, Tuna caddesine bakan kısmı ağır hasara uğradı, bir gece bekçisi ağır, diğeri de hafif yaralandı. Resimde, binanın galeri bölümünde hasara uğrayan kısım görülüyor.

Yurt çapında büyük bir tepki yaratan bomba olayı, işçi kuruluşları ve siyasi partiler tarafından da kınandı. Türk-İş'e yapılan bu saldırının, Türk işçisini sokağa dökme amacını güttüğü belirtildi. Ancak Türk-İş bu tahriklere kapılmayacağını, ancak olayı protesto için iki saatlik «işi durdurma» hareketine girişeceğini ilân etti. Resimde, bombanın patladığı yerdeki tahribat görülüyor.

ve etkili sendikaları olduğu kada
ktan dahi aciz, cılız sendikala

umlu kuruluşlar tarafından u
yalnız sorumlu ve güçlü ku
istifalarda öngörülen yol
şöyle bir görüşün öne s
rın kurulup yaşatılmasın
uşları daha fazla korum
eksizdir; dolayısıyl
iti sendikalara b
lara ve işvereni
ı için konulan
n, son çare, b
. Bu bakımdan,

yle, herhar
in karar al
ürk-İş'in s
gürültü k
bu siyasi
mesi görüşi
acılık Hare.

. hay
görüşünü
ektiğini"
ani değişi
vesile ile
'e yapmış old
. Zira, sözü
ra Ankarada
ı zamanda IC
a vakit buls

275 sayıl
i, hem de S
ülmektedir.
üz çok erkendir

Cumhuriyet Ha

ygulam
uluşların
u haklı gö
ürülmesi her
a imkân sağla
ak amacı ile
undan vazgeç
malıdır." Ka
ametine terke
i usullerin
emin ortaya çı
liği olağan ka

partiyi deste
dır. 1960 yıll
de sahip olmakı,
ekim, Türkiye İş

ler Disk'te, Disk'teki yöneticiler
ar. Bütün bunlara rağmen, Türkiye İş
lan son milletvekili seçimlerinde, mev
iştir. Geçen seçimlerde bu parti toplam
abilme imkânlarını çoktan yitirmiştir.

zzat politikaya girmemek, fakat üye ve yö
ilme hakkını vermekle belki en isabetli yo
ürk-İş yöneticilerinden herhangi birisi,
idarecileri doğru olduğuna inandıkları yol
lı sendika liderlerinden bazıları parlament
i partilerin mensuplarıdırlar. Türk-İş'e ba
ğunu iddia eden muhalefetteki Cumhuriyet Hal
Partisine mensupturlar. İşin en ilginç yönü,
n söz konusu olduğu hallerde, bütün bu işçi
kte ve arzu edilen olumlu çalışmayı ortaya koy
iği sadece bu milletvekillerinin çalışmasının b
pılması için Millet Meclisi Çalışma Komisyonunda,
ön mutabakata varılmıştır. Millet Meclisinde, 274 sa
diğinde, mevcut 450 milletvekilinin sadece dördü bu Kanu
Temmuz 1970 tarihinde Senatoya getirildiğinde, oturuma k
hinde, 20 si kanun değişikliği aleyhinde oy vermişlerdir
tisi, tasarı, Millet Meclisinde iken yapmadığı bir hare
Hatırlarda olduğu üzere, hâlen bu siyasi partinin genel
1963 yılında Çalışma Bakanı idi ve Sendikalar Kanunları
liyordu. Yine bu tarihte iktidarda olan CHP sonraki yıl
Şurası muhakkaktır ki, muhalefette de olsa bu siyasi pa
irmemiştir. Halen bu partinin ana görevlerinden biri
Nitekim, son kanun değişikliği konusunda bu partin
n özelliğinin bir sonucu olarak görmek mümkündür.
nde, bu muhalefet partisine mensup milletvekille
ni belirtmişler ve tasarıya lehte oy kullanmışla
ya gelinceye kadar geçen süre içersinde, parti, b
pmış ve Senatoda tasarıya karşı çıkmak yolunda bi
e görüştüğüm Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sek
vaptığı bu toplantıda almış olduğu kararın, C
ebep olduğunu söyledi. Bu toplantının, parti
iğimde, "bu hareketin, Parti görüşünde bir
atında ilk defa özellikle Sendikalar Kanun
tesbit etmek üzere böyle bir toplantı yap
oildirdi. Bu toplantı İstanbul hadiseleri
kliğin, İstanbul olayları etkisiyle meydan
işaret edilmesi gereken bir diğer husus,
ukları ziyaret ile Partinin bu hareketi
geçen heyet İstanbul olaylarından hemen
a bazı temaslar yapmış, fakat, Türk Send
FTU üyesi Türk-İş'e uğrayarak, bu teşki
mamıştır; fakat heyetin politikacılar

ı Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Kanunu
natoda görüşülmesi gerekmektedir. Bugün
bakımdan, 275 sayılı kanunla ilgili de

lk Partisi ve Türkiye İşçi Partisi se
şvurarak, Kanunun iptalini istemişle
hususta ki görüşlerini, değişiklikl
Türk-İş, Ana Tüzüğüne her işkolund